

FoU-rapport 91:2024

”Mer främjande arbete än förebyggande”

Uppföljning av ungdomsverksamheten 1357 i Åtvidaberg

Bo Davidsson

Anton Bergström Grabowska

Deborah Gestrin

Johanna Palmstierna

ISSN 1651-0232 ©
Författarna & FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete, Linköpings kommun
Linköping 2024

Förord

Denna uppföljning av den öppna ungdomsverksamheten 1357 i Åtvidabergs kommun växte fram i dialog mellan företrädarna för Åtvidabergs kommun, kommundirektör Linda Ljungqvist och Kultur- och fritidschef Anton Bergström Grabowska, och FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete i Östergötland. Uppföljningen har genomförts med en interaktiv ansats där medarbetare från FoU Centrum har arbetat tillsammans och i dialog med medarbetare på verksamheten 1357 samt med andra berörda representanter i Åtvidaberg. Det interaktiva arbetssättet har också yttrat sig i att Anton Bergström Grabowska medverkar som medförfattare av ett kapitel i form av en kunskapsöversikt om fritids- och ungdomsverksamhet i föreliggande rapport. Vidare har 1357 bidragit med att förmedla kontakter till andra berörda samverkansparter i Åtvidaberg, information om verksamheten, beskrivning av aktiviteter som genomförts, besöksstatistik och egna utvärderingar som genomförts.

Rapporten bygger också i hög grad på att politiker och tjänstemän, representanter för socialtjänst och skola i Åtvidabergs kommun, representanter för polisen, samt slutligen och inte minst, ungdomar, såväl nuvarande som tidigare besökare i verksamheten 1347, välvilligt bidragit med sina uppfattningar och synpunkter på verksamheten. Dessa informatörers engagerade medverkan har i hög grad bidragit till att göra uppföljningen rikare och mera mångfasetterad. Alla medverkande tackas i och med detta för sin medverkan.

Författarna

Sammanfattning

I föreliggande FoU-rapport redovisas en uppföljning som FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete genomfört av ungdomsverksamheten 1357 i Åtvidabergs kommun. Arbetet har initierats av Åtvidabergs kommuns Kultur- och fritidschef och uppföljningen har haft en interaktiv design och genomförts i samverkan med verksamheten. Uppföljningen genomfördes under vår och höst 2024. Såväl verksamheten 1357 som föreliggande uppföljning är också intressant i ljuset av den pågående omställningen till nära vård och socialtjänst, vilken belysts i andra FoU-projekt (se t ex Sjögren & Helgstrand, 2022).

Namnet 1357 kommer från kopparens smältpunkt i Kelvin och valdes genom en omröstning bland ungdomar i Åtvidaberg. Idag är 1357 en kostnadsfri och frivillig verksamhet för ungdomar i åldern cirka 12 - 19 år. Verksamhetens startade 2020 och syftet är att främja engagemang och egenbestämmande hos ungdomarna, med personal som ständigt finns till hands som stöd. Verksamheten är lokaliserad centralt i Åtvidaberg.

Syftet med uppföljningen är att belysa samt analysera verksamheten utifrån förhållningssätt, metoder, aktiviteter, förutsättningar i form av ramar, resurser, hinder och möjligheter och i hur det yttrar sig i uppfattningar hos medverkande personal, målgruppen ungdomar, politik, tjänstemannaorganisation samt andra samverkansparter. Vidare är syftet att belysa hur verksamheten 1357 och dess utformning kan utveckla den egna och andra liknande verksamheter. Uppföljningen syftar till att kunna ge svar på följande frågeställningar:

1. Hur kan verksamheten 1357 beskrivas vad gäller aktiviteter, besökare och eget kvalitetsarbete?
2. Hur uppfattar medarbetare och ungdomar verksamheten 1357?
3. Hur uppfattar tjänstemän och politiker verksamheten 1357?
4. Hur uppfattar olika samverkansparter verksamheten 1357?
5. Hur kan verksamheten 1357 vidareutvecklas?

Designen av uppföljningen har omfattat att involvera ingående parter på ett interaktivt sätt vilket innebär att ha både praktikens kunskapsbehov och aktuella forskningsfrågor som utgångspunkt och där forskning och praktik ses som jämbördiga parter (Svensson et al, 2002). Den interaktiva designen har inneburit att föreståndaren för 1357 medverkat i rapporten genom att skriva en teoretisk kunskapsöversikt om centrala aspekter för en öppen fritids- och ungdomsverksamhet, som används som ram för uppföljningen och i analysen.

I designen av uppföljningen har triangulering tillämpats (Bryman, 2011; Patel & Davidson, 2019). Detta för att kunna teckna en fylligare och mera mångfasetterad bild av de studerade fenomenet. I föreliggande undersökning har datainsamlingen omfattat utvärderingsunderlag samt årlig statistik, som verksamheten 1357 själva samlat in, vilket har kombinerats med kvalitativa intervjuer med personal, ungdomar som är aktiva nu och som tidigare varit aktiva på 1357, tjänstemän, politiker samt samverkansparter.

Uppföljningens huvudresultat visar att i stort sett samtliga respondenter uttrycker en samstämmig och klart positiv bild av verksamheten 1357. Detta yttrar sig i att man uppfattar att verksamheten kännetecknas av en hög grad av delaktighet för ungdomarna, erbjuda en trygg och positiv miljö där ungdomarna kan delta i meningsfulla aktiviteter, bidrar 1357 till deras övergripande välbefinnande.

Ungdomarna lär sig viktiga färdigheter som ansvarstagande, konflikthantering och organisering. Den positiva atmosfären och stödet från personalen hjälper dem att hantera stress och konflikter, vilket förebygger negativa beteenden och främjar hälsosamt åldrande.

Trots detta kan ett antal kritiska faktorer vad gäller verksamheten, dess förutsättningar och utvecklingsmöjligheter identifieras. Detta gäller att det finns möjligheter att stärka strukturer för samarbete och samverkan med skola, socialtjänst, polis och andra fritidsverksamheter. Vidare att verksamheten i dagsläget är sårbar då den i hög grad är beroende av den nuvarande personalens engagemang. Det är viktigt att hitta sätt att säkerställa kontinuitet i personalstyrkan, exempelvis genom att utveckla tydliga rutiner och strukturer som kan överföras till ny personal. Vissa begränsningar vad gäller lokaler och resurser finns också, speciellt om man har ambitionen att utöka verksamheten. För att kunna bibehålla det som redan uppnåtts är det viktigt att värna om personalens engagemang och en tydlig värderingsgrund där ungdomars behov står i centrum. Genom en stor dos med frihet under ansvar, har mötesplatsen 1357 fått en kultur där ungdomarna tar hand om grejerna och lokalerna och varandra, och ingen vandalism förekommer. Att säkerställa att verksamheten fortsätter att vara en trygg och inkluderande plats för alla ungdomar är avgörande för dess långsiktiga framgång.

Innehållsförteckning

1. Inledning	8
1.1 Bakgrund och beskrivning av ungdomsverksamheten 1357.....	8
1.2 Uppföljningens syfte och frågeställningar	9
1.3 Design och datainsamlingar	10
2. Kunskapsöversikt – centrala aspekter för en öppen fritids- och ungdomsverksamhet	12
2.1 Öppen fritids- och ungdomsverksamhet.....	12
2.2 Salutogent synsätt och KASAM	13
2.3 Ungdomar och målgrupper	13
2.4 Främjande och förebyggande – två perspektiv på ungdomsarbete	14
2.5 Delaktighet	15
2.6 Fritidsledaren	15
3. Verksamheten 1357 – aktiviteter, antal besökare samt egna utvärderingar.....	17
3.1 Beskrivning av besökare och aktiviteter för år 2022 och 2023	17
3.2 Verksamheten 1357 – egna utvärderingar	19
3.3 Sammanfattande kommentarer om verksamheten 1357 vad gäller aktiviteter, besök och egna uppföljningar.....	29
4. Hur uppfattar medarbetare och besökande ungdomar verksamheten 1357?.....	30
4.1 Beskrivningar från personal om 1357	30
4.2 Berättelser från nuvarande aktivt deltagande ungdomar	34
4.3 Vad säger ungdomarna som tidigare deltagit vid 1357?	37
4.4 Sammanfattning	40
5. Hur uppfattar tjänstemän och politikerns verksamheten 1357?.....	42
5.1 Tjänstemän	42
5.2 Sakkunnig och medförfattare till förslaget gällande 1357.....	44
5.3 Politiker	46
5.4 Sammanfattning	48
6. Hur uppfattar övriga samverkansparter verksamheten 1357?	50
6.1 Polisen	50
6.2 Socialtjänsten.....	51
6.3 Skolan.....	53
6.5 Sammanfattning	54
7. Uppföljningens huvudresultat.....	55
7.1 Hur kan verksamheten 1357 beskrivas vad gäller aktiviteter, besökare och eget kvalitetsarbete?	55

7.2 Hur uppfattar medarbetare och ungdomar verksamheten 1357?	55
7.3 Hur uppfattar tjänstemän och politiker verksamheten 1357?.....	56
7.4 Hur uppfattar olika samverkansparter verksamheten 1357?.....	56
7.5 Kritiska aspekter och områden för förbättring	57
7.6 Uppföljningens huvudresultat i teoretisk belysning	58
8. Slutord.....	60
Referenser	62
Bilaga 1	63
Bilaga 2	65
Bilaga 3	67
Bilaga 4 Metodreflektioner	68

1. Inledning

I denna FoU-rapport redovisas den uppföljning som genomförts av FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete, gällande ungdomsverksamheten 1357 i Åtvidabergs kommun. Arbetet har initierats av Åtvidabergs kommuns Kultur- och fritidschef och uppföljningen har haft en interaktiv design och genomförts i samverkan med verksamheten. Uppföljningen genomfördes under vår och höst 2024. Såväl verksamheten 1357 som föreliggande uppföljning är också intressant i ljuset av den pågående omställningen till nära vård och socialtjänst, vilken belysts i andra FoU-projekt (se t ex Sjögren & Helgstrand, 2022).

1.1 Bakgrund och beskrivning av ungdomsverksamheten 1357

Varför heter ungdomsverksamheten 1357?

Namnet 1357 kommer från kopparens smältpunkt i Kelvin, vilket både hedrar ortens historia och signalerar nytänkande. Namnet valdes genom en omröstning bland ungdomar i Åtvidaberg. Verksamheten är lokaliserad centralt i Åtvidaberg.

Bakgrund och Verksamhetsidé

Idag är 1357 en kostnadsfri och frivillig verksamhet för ungdomar i åldern cirka 12 - 19 år. Verksamhetens syfte är att främja engagemang och egenbestämmande hos ungdomarna, med personal som ständigt finns till hands som stöd. Ungdomar ska kunna hitta nya vänner, starta intressegrupper, anordna aktiviteter och att kunna vara med och påverka. Lokaler och utrustning omfattar en biodel, musikstudio, ateljé, spel- och myshörna, kök med scen samt ett gamingrum med datorer, PlayStation 5 och VR.

Kommunfullmäktige i Åtvidaberg avsatte medel för iordningställande av ett Ungdomens Hus, som kom att bli nuvarande 1357, på Kulturcentrum. Lokalen planerades bli klar under vintern 2019/20 och det behövdes då ett beslut om verksamhetens inriktning, uppdrag och organisation. Planerings- och ekonomiutskottet gav i uppdrag till kommundirektören att till kommunstyrelsen återkomma med ett förslag om riktlinjer och mål för verksamheten. Utredningen genomfördes under ledning av kommundirektören med personal från Samhällsbyggnads- samt Barn- och utbildningsförvaltningarna och resulterade i en rapport.

I rapporten föreslogs det att Ungdomens Hus organisatoriskt samordnas med de Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar 13 - 19 år som då bedrevs av Samhällsbyggnadsförvaltningen samt Kulturskolan som under den tiden låg under Barn- och utbildningsförvaltningen. Det innebär att Ungdomens Hus (nuvarande 1357) och Kulturskolan fortsatt är två separata verksamheter men att de skulle ha en gemensam ledning. Ett annat beslut togs senare där det blev en verksamhetsledare för vardera verksamheten, så som det är idag.

I rapporten beskrevs att syftet med verksamheten var att det skulle vara en plats där unga i Åtvidabergs kommun fick uppleva glädje, kreativitet och delaktighet. Ungdomens Hus (nuvarande 1357) skulle skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för alla unga i Åtvidaberg genom att möjliggöra, tillgängliggöra och synliggöra kultur och fritidsaktiviteter

som utgår från vilja och önskan hos de unga. Rapporten beskrev också att verksamheten skulle utgå ifrån fyra centrala utgångspunkter vilket var:

- Barn och ungas behov och önskemål
- Inte mer av samma
- Bredda, utmana
- Synliggöra, tillgängliggöra, möjliggöra

År 2020 tillsattes en verksamhetsledare och en fritidsledare för att forma verksamheten baserat på såväl utredningen som på aktuell forskning. Verksamhetsledare gjorde besök på olika skolor för att undersöka intresset att vara med i en styrgrupp som skulle sätta formen för själva innehållet. Det blev en styrgrupp främst med unga tjejer från gymnasiet. Styrgruppen tillsammans med personalen skickade sen ut en omröstning för vad för namn verksamheten skulle få, och 1357 var då det som fick flest röster. Det allra viktigaste som ungdomarna gjorde var att sätta grunden i hur man ville att känslan skulle vara i verksamheten. De formulerade värdeorden engagemang, jämlikhet, gemenskap och trygghet som de absolut viktigaste. Efter det skapades en första värdegrund som såväl ungdomar som personal skulle förhålla sig till. Den värdegrunden formulerades på följande sätt:

”I den här verksamheten får vi en wow-känsla. Här visar vi varandra respekt och vi kan vara oss själva. Vi känner gemenskap och trygghet. Här är vi mångsidiga och jämställda. Här är det vi unga som bestämmer tillsammans och vi testar mycket nya saker och vi känner att vi har ett syfte. Här prövar vi att leda varandra och leda andra.”

Mot denna bakgrund och i ljuset av verksamhetsidén har syftet och frågeställningarna i uppföljningen formulerat.

1.2 Uppföljningens syfte och frågeställningar

Syftet med uppföljningen av ungdomsverksamheten 1357 är att belysa samt analysera verksamheten utifrån förhållningssätt, metoder, aktiviteter, förutsättningar i form av ramar, resurser, hinder och möjligheter och i hur det yttrar sig i uppfattningar hos medverkande personal, målgruppen ungdomar, politik, tjänstemannaorganisation samt andra samverkansparter. Vidare är syftet att belysa hur verksamheten 1357 och dess utformning kan utveckla den egna och andra liknande verksamheter.

Genom att följa upp och utvärdera 1357 finns det underlag som kan hjälpa till att sprida goda exempel till andra verksamheter som arbetar med ungdomar samt att eventuella utmaningar kan minskas för andra nystartade verksamheter. Rapporten kan även användas som underlag för andra kommuner inom FoU Östergötlands övriga kommuner som en grund för framtida beslut om planering och vidareutveckling av liknande arbete riktat mot ungdomar.

Uppföljningen syftar till att kunna ge svar på följande frågeställningar:

6. Hur kan verksamheten 1357 beskrivas vad gäller aktiviteter, besökare och eget kvalitetsarbete?
7. Hur uppfattar medarbetare och ungdomar verksamheten 1357?
8. Hur uppfattar tjänstemän och politiker verksamheten 1357?

9. Hur uppfattar olika samverkansparter verksamheten 1357?
10. Hur kan verksamheten 1357 vidareutvecklas?

1.3 Design och datainsamlingar

Designen av uppföljningen har omfattat att involvera ingående parter på ett interaktivt sätt vilket innebär att ha både praktikens kunskapsbehov och aktuella forskningsfrågor som utgångspunkt och där forskning och praktik ses som jämbördiga parter (Svensson et al, 2002). Detta kan innebära att syfte, frågeställningar, datainsamling, analys, tillämpning och spridning av resultat genomförs i en gemensam process. För praktiksysteemets del innebär det att man i högre grad får en explicit kunskapsutvecklande roll och går från att vara ”konsument” av kunskap till att också vara ”producent” av kunskap. Detta går också hand i hand med ambitionen att utveckla en evidensbaserad praktik, dvs. att väga samman de professionellas expertis med bästa tillgängliga kunskap och ungdomarnas situation, erfarenheter och önskemål. En positiv aspekt med ett interaktivt arbetssätt är också att flera nivåer i organisationen kan engageras i utvecklingsarbetet. I föreliggande FoU-rapport visar sig den interaktiva ansatsen i att den teoretiska ramen för uppföljningen (som redovisas i kapitel 2), vilken även i hög grad har inspirerat till hur verksamheten 1357 har utformats, har författats av Anton Bergström Grabowska, tidigare verksamhetschef på 1357 och från och med februari 2024 kultur- och fritidschef i Åtvidabergs kommun.

I designen av uppföljningen har triangulering tillämpats (Bryman, 2011; Patel & Davidson, 2019). Triangulering i detta sammanhang kan innebära att tillämpa olika datainsamlingsmetoder, men även att samla in information från olika respondentgrupper. Detta för att kunna teckna en fylligare och mera mångfasetterad bild av de studerade fenomenet. I föreliggande undersökning har datainsamlingen omfattat utvärderingsunderlag samt årlig statistik, som verksamheten 1357 själva samlat in, vilket har kombinerats med kvalitativa intervjuer med personal, ungdomar som är aktiva nu och som tidigare varit aktiva på 1357, tjänstemän, politiker samt samverkansparter.

Den första frågeställningen belyses främst med kvantitativ information och här har analysen inneburit beräkning av deskriptiva statistiska mått. Frågeställningarna två, tre och fyra är inriktad på uppfattningar och detta kan lättare fångas upp genom att de som deltar, arbetar med eller tillsammans med verksamheten får berätta hur de upplever 1357. Utifrån detta valdes att använda både individuella intervjuer samt gruppintervjuer. Metoden fokusgruppintervju är en bra metod för att fånga upp en grupps tankar kring ett ämne eller fenomen. Det kan i dessa intervjuer ges möjlighet att gruppen själva diskuterar en fråga och på så sätt skapas en bredare syn på ämnet. Fokusgrupper kan se olika ut beroende på om syftet är att få svar på frågeställningar eller att förstå informanternas egna tankar och sätt att resonera (Morgan, 1996, s. 130,139,141). Vid dessa fokusgruppsintervjuer var önskan att få in både svar på frågor men även ett sätt att fånga deras egna åsikter om 1357. Därav valdes att ha en semi strukturerad mall med frågor som bas men att intervjuaren kunde lägga till eller göra om frågorna utifrån svaren och resonemang som uppstod vid intervjutillfället (se bilaga 2). För att kunna göra en uppföljning av 1357 samlades data in stegvis enligt nedan:

- Tillgång till verksamhetens underlag från regelbundna uppföljningar.
- Intervjuer med ungdomar som är aktiva nu
- Intervju med ungdomar som tidigare deltagit vid 1357
- Intervju med personalen som arbetar på 1357
- Intervju med relevanta tjänstemän i kommunen
- Intervju med politiker
- Intervju med samverkanspartner

I verksamheten 1357 har man genomgående arbetat med uppföljning av verksamheten och denna insamlade data har bearbetats och analyserats och redovisas i rapporten. Samtidigt som detta arbetade Åtvidabergs kommuns kultur- och fritidschef fram en kunskapsöversikt för att ha som grund för denna uppföljning. Nästa steg var att boka in digitala intervjuer med tjänstemän och politiker. Dessa informanter fick vi tillgång till genom delaktighet från Åtvidabergs kommuns kultur- och fritidschef. Intervjuerna spelades in och tog cirka 0,5 - 1 timme att genomföra per person och som grund fanns riktade intervjuguider mot de olika grupperna av informanter (se bilaga 3). Efter detta sammanställdes svaren för att senare kunna analyseras. Två olika intervjuare utförde intervjuerna men har kunnat läsa varandras skrivna material efter intervjun.

Det som sedan kvarstod var att genomföra tre olika fokusgruppsintervjuer, en med en grupp av ungdomar på cirka 5 - 7 personer som tidigare deltagit vid 1357, en grupp av nuvarande aktiva deltagare vid 1357 (mellan cirka 6 - 8 personer) och en grupp med de tre anställda fritidsledare som arbetar vid 1357. För att få tillgång till informanter frågade personalen som arbetar på 1357 ungdomar om de ville ställa upp. Ett informationsbrev formulerades för att kunna delges till ungdomar och för att de skulle kunna ta med hem till vårdnadshavare (se bilaga 1). Alla personer som deltagit i intervjuer både i fokusgruppsintervjuer eller via videolänk har fått information om de etiska principerna för god forskningssed vad gäller information om samtycke, användning och konfidentialitet i rapporten och hanteringen av data.

Efter en initial bearbetning och sammanställning har en analys genomförts, inspirerad av det tillvägagångssätt som Braun & Clarke (2006) beskriver för tematisk analys. Först lästes materialet igenom flera gånger i sin helhet. Därefter identifierades koder baserade på kunskapsöversikten, forskningsfrågorna och syftet med uppföljningen. Slutligen söktes efter teman i det insamlade materialet.

Den fjärde och sista frågeställningen, nämligen att problematisera hur verksamheten 1357 kan utvecklas ytterligare, har belysts genom att kombinera utfallet från de tre första frågeställningarna och försöka att blicka framåt i beaktande av kontextuella faktorer om omger verksamheten. I analyserna, och specifikt vad gäller den fjärde frågeställningen, har den teoretiska ram som presenteras i kapitel 2 varit en inspiration. Kvalitetsaspekter på uppföljningen presenteras i bilaga 4.

2. Kunskapsöversikt – centrala aspekter för en öppen fritids- och ungdomsverksamhet¹

I detta kapitel redovisas en teoretisk ram för hur verksamheten 1357 kan tolkas och förstås baserat på ett antal centrala aspekter för en öppen fritids- och ungdomsverksamhet. Dessa aspekter har också fungerat som en inspiration till hur verksamheten 1357 organiserats och hur den bedrivs. Den teoretiska ramen kommer också att tillämpas i analysen i föreliggande uppföljning.

2.1 Öppen fritids- och ungdomsverksamhet

Ungdomsstyrelsen (2008) beskriver att mötesplatser för unga kan benämnas på flera olika sätt, till exempel träffpunkter, kulturhus, fritidsgårdar, ungdomens hus, öppen verksamhet, öppen ungdomsverksamhet eller öppen fritidsverksamhet. Två olika benämningar som nämns särskilt är öppen verksamhet och gruppverksamhet där man definierar de två genom att beskriva den öppna verksamheten som den verksamhet unga besöker mer fritt och frivilligt samt väljer vilka aktiviteter de vill vara med på eller inte. Gruppverksamheten är istället mer eller mindre strukturerad där unga besöker verksamheten under särskilda tider och som följer någon form av planering. Det finns också mötesplatser som har båda dessa integrerade i sin verksamhet och detta är beroende på hur verksamheten bedrivs.

Dokumentet “Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet” (2020, sid. 3) beskriver åtta grundprinciper för vad en öppen fritidsverksamhet ska göra, nämligen:

Den öppna fritids- och ungdomsverksamheten är värdebaserad och dess grundläggande principer är att den ska:

- bygga på frivilligt deltagande - på att unga människor är aktiva i den öppna ungdomsverksamheten utifrån egen vilja och motivation;
- bygga på och svara mot ungas självupplevda behov, intressen, idéer och erfarenheter, och på så sätt ge mervärde och/eller glädje i livet;
- skapas, organiseras, planeras, förberedas, utföras och utvärderas tillsammans med eller av unga;
- bidra till ungas personliga och sociala utveckling genom icke-formellt och informellt lärande;
- sträva efter att stärka ungas självbestämmande, autonomi och tillgång till sina rättigheter;
- ha ett helhetsperspektiv på unga och möta dem där de är, som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och för samhället som helhet;

¹ Kapitlet har författats av Anton Bergström Grabowska, tidigare verksamhetschef på 1357 och från och med februari 2024 kultur- och fritidschef i Åtvidabergs kommun.

- främja kritiskt tänkande och kreativitet såväl som mänskliga rättigheter, demokratiska värden och aktivt medborgarskap;
- vara aktivt inkluderande och erbjuda lika möjligheter till alla unga.

2.2 Salutogent synsätt och KASAM

Två teoretiska verktyg som är användbara för att beskriva och problematisera arbetet med öppen fritids- och ungdomsverksamhet är att skilja mellan ett patogent respektive ett salutogent synsätt på hälsa samt teorin om KASAM, vilka presenteras i det följande.

Hansson (2018) beskriver hur det *patogena* brett handlar om kunskapen om vad som kan leda till sjukdom och som i sin tur kan ge möjligheter att förebygga ohälsa medan det *salutogena* är ett begrepp som används för att ta reda på vad som leder till hälsa. Varje människa har någon form av hälsa, mer eller mindre och det salutogena handlar om att identifiera och kanske stärka hälsofaktorer för att människans upplevelse av hälsa ska bli större. I det salutogena synsättet så handlar det också om att på samma sätt som det främjande arbetssättet, se möjligheter och olika typer av värden som människor har och utgångspunkten är att det alltid finns något som är mer eller mindre bra. Detta synsätt kan också etableras i ledarskapet för att skapa en bredare förståelse för vad som är viktigt för att främja utveckling hos de man leder.

KASAM eller känsla av sammanhang grundar sig i det salutogena synsättet och består av tre områden, nämligen: begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet, och denna metod har använts för att reflektera över människors välbefinnande, om alla dessa delar uppfylls så kan man anta att en människa lever ett mer eller mindre gott liv (Hansson, 2018). Kunskapscentrum för fritidsledarskap (2015) beskriver att begriplighet handlar om att förstå sammanhanget kring varför man utför något, eller att man förstår varför något händer, både i sig själv eller i sin omgivning. Det kan också handla om att man har förståelse varför något kan komma att hända, det vill säga att man har möjlighet att förutse någonting. Hanterbarhet handlar om att man kan göra något åt situationer som man befinner sig i, att man som person besitter inneboende resurser som gör att man kan hantera mindre eller större svårigheter. Men det behöver inte enbart vara inneboende resurser utan kan även vara resurser i form av familj eller vänner. Meningsfullhet handlar om att man som människa upplever att det finns delar i livet eller tillvaron som har någon form av betydelse. Dessa tillfällen skapar ett eget engagemang och kan bidra till att möta utmaningar som man ställs för i livet.

2.3 Ungdomar och målgrupper

Nilsson Lundmark & Nilsson (2022) beskriver ett antal skyddsfaktorer för att inte riskera att unga hamnar i utanförskap. En av dessa är att unga behöver en meningsfull och utvecklande fritid. För de unga som föreningslivet inte når så blir den öppna fritidsverksamheten viktig. Det blir en verksamhet som har möjlighet att nå unga utanför föreningslivet, unga i socioekonomiskt utsatta områden och på landsbygden samt unga som inte har samma möjlighet att göra olika val för sin fritid. Dessa ungdomar ligger också i riskzonen att dras in i destruktiva miljöer. Den öppna fritidsverksamheten har möjlighet att bidra till ungas personliga och sociala utveckling och därav bli en viktig skyddsfaktor i ungas liv.

För att möjliggöra en öppen fritidsverksamhet som bygger på ungas frivillighet där de också är aktiva så krävs det förutsättningar för detta. Nilsson Lundmark & Nilsson (2022) har identifierat att det är bra om det finns en tydligt definierad målgrupp som verksamheten ska nå och att verksamheten behöver vara öppen och generationsöverskridande. Anledningen till det sistnämnda är på grund av att unga ofta sakna bra och fungerande relationer till äldre generationer.

Fritidsgårdar, aktivitetshus och kulturhus har i Sverige olika typer av målgrupper men det som är gemensamt är att de riktar sig till målgruppen ungdomar. Ungdomsgruppen delas upp på olika sätt i olika verksamheter men Ungdomsstyrelsen (2008) beskriver den breda målgruppen som unga mellan 13 - 20 år.

En viktig reflektion som är värd att nämna i detta sammanhang är dock att just fritidsverksamhet och öppen fritidsverksamhet ibland blandas ihop med skolans fritidshem, som ibland använder samma namn. Det är viktigt att förstå skillnaden då skolans uppdrag riktar sig mot en målgrupp upp t.o.m. årskurs sex. Skolans fritidshem är också en lagstadgad verksamhet i jämförelse med den öppna fritidsverksamheten som arbetar mot ungdomar.

2.4 Främjande och förebyggande – två perspektiv på ungdomsarbete

För att förstå det främjande behöver man också förstå det förebyggande. Forkby, Johansson & Liljeholm Hansson (2008) beskriver att det i ungdomsarbete både handlar om att förebygga oönskat beteende såsom kriminalitet men också för att kunna främja utveckling av positiva livssammanhang. Både det främjande perspektivet såväl det förebyggande perspektivet är tätt sammankopplade och en distinktion man kan göra mellan dem är att det förebyggande arbetet utgår ifrån ett problem som ska undvikas i framtiden, medan det främjande handlar om att utgå från redan existerande positiva resurser hos människor, vilket i sig kan ge förebyggande resultat i framtiden men det är inte det primära.

Ett annat exempel som kan användas för att förtydliga det hela är att beskriva risk- och skyddsfaktortänkande. Om en människa inte upplever någon form av gemenskap och status finns det risk att denne hamnar i utanförskap. Ett förebyggande perspektiv på detta är att fokuset läggs på problemet, dvs risken att hamna i utanförskap, medan det främjande perspektivet handlar om att skapa möjligheter för att en människa ska uppleva gemenskap och status. Även Kunskapscentrum för fritidsledarskap (2015) förtydligar det hela genom att dela upp det främjande och förebyggande arbetet i två kolumner som säger att det främjande syftar till att bidra till utveckling medan det förebyggande ska förhindra problematik. Det främjande arbetet riktar sig oftare till en bredare målgrupp än det förebyggande. Det beskrivs också att det främjande handlar om att möta en människa med positiva förväntningar medan det förebyggande har ett fokus på att människor man möter kan eller ska skapa någon typ av problem som kan förhindras.

För att en öppen fritidsverksamhet ska ha möjlighet att bli en skyddsfaktor i ungas liv beskriver även Nilsson Lundmark & Nilsson (2022) att verksamheten behöver ha ett uppdrag som bygger på ett främjande perspektiv. De beskriver också att verksamheten behöver ha en aktiv

samverkan med andra viktiga samhällsaktörer såsom skola, polis, socialtjänst och civilsamhälle.

2.5 Delaktighet

Sveriges kultur- och fritidsföreningen beskriver i sin text "Tillsammans med unga" (2023) den öppna fritidsverksamhetens arbete med delaktighet. Detta ord har varit ledord för många olika verksamheter men det finns samtidigt andra sätt att bedriva verksamhet, till exempel genom att fritidsledare skapar aktiviteter som unga konsumerar eller utför, men där de själva inte varit med och planerat, utfört eller utvärderat på samma sätt. De beskriver också att även om detta har varit ett vedertaget begrepp i policydokument och liknande så har verksamheter haft svårt att implementera det i praktiken och det finns fortfarande verksamhet som till stor del bedrivs *för unga* istället för *av unga*. Detta kan bero på att personer tolkat dessa mål som att de ska erbjuda unga möjligheter att uttrycka sin åsikt om till exempel vad för aktiviteter som ska finnas på en mötesplats. Det flera då gjort är att man har skapat olika typer av forum för att ta in förslag vilket i sig har varit svårt att få unga att engagera sig i. Det har även visat sig svårt att få unga att engagera sig aktivt i verksamheten genom att försöka få dem att skapa egna aktiviteter eller på andra sätt förbättra eller förändra verksamheten. Men det härleds via forskning att detta handlar om personalens förhållningssätt där mycket grundar sig i att man istället för att coacha ungdomar till att utvecklas så vill man istället ta hand om dem och då har det blivit komplicerat att möta unga i en jämlik process där de är lika mycket ägare som personalen. En förutsättning för att få processen kring delaktighet att fungera är att det är viktigare att fokusera på lärandet som sker i själva processen att till exempel skapa en aktivitet, istället för att fokusera på aktiviteten i sig.

Sveriges kultur- och fritidsförening beskriver (2023) också två ord som ofta blandas ihop och som har använts på nästan samma sätt. Dessa ord är delaktighet och inflytande. Den enkla distinktionen som går att göra mellan dessa begrepp handlar om att delaktig är något som du i större utsträckning *är* medan inflytande är något du *har*. En ytterligare distinktion handlar om att delaktighet handlar mer om aktiva handlingar än inflytande. Ett konkret exempel skulle kunna vara att man frågar en ungdom om vad hen tycker och sen förändrar det, då har den unge inflytande. Men om den unge istället är med i själva processen att förändra något så är hen delaktig.

2.6 Fritidsledaren

En förutsättning för att en verksamhet ska vara kvalitativ är att det finns en kontinuitet och professionalitet hos personalen som jobbar där. Det innebär att de både ska ha en relevant utbildning och också vara rustade med ett bra förhållningssätt. Det krävs också att fritidsledarna ska ha en helhetssyn på ungdomar, det vill säga att de har förståelse för och anpassar verksamheten utifrån att unga också befinner sig i andra system såsom skola, familj, föreningsliv eller socialtjänst. Fritidsledaren kan skapa förutsättningar för att unga människor utvecklas inom fler områden än bara på den fysiska mötesplatsen som är den öppna ungdomsverksamheten (Ungdomsstyrelsen, 2008).

Även Nilsson Lundmark & Nilsson (2022) beskriver vikten av välutbildad personal och återkommande kompetensutveckling som en förutsättning för att kunna skapa en kvalitativ öppen fritidsverksamhet.

Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet (2020) beskriver åtta delar för vad en ungdomsarbetare måste göra. Den säger att:

Ungdomsarbetaren ska:

- agera inom ramen för ett tydligt etiskt ramverk baserat på ovanstående grundläggande principer, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter;
- drivas av viljan att stödja unga i deras personliga och sociala utveckling;
- skapa en möjliggörande och förtroendefull omgivning som är aktivt inkluderande, stärkande och socialt engagerande, kreativ och säker, rolig och seriös, lekfull och planerad;
- se behovet av och söka sätt:
 - att engagera unga i alla steg i den öppna ungdomsverksamhetens arbetsprocess;
 - att stödja ungas självorganisering
- ha de kompetenser, dvs. de kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar som är nödvändiga för att genomföra en öppen fritids- och ungdomsverksamhet i enlighet med de principer och åtgärder som beskrivs i detta dokument;
- se den öppna ungdomsverksamheten som en process för ömsesidigt lärande samt att se behovet av konstant kompetensutveckling;
- vara medvetna om och kunna formulera ungdomsarbetarens roll och uppdrag och inte ägna sig åt mål och aktiviteter som faller utanför ramen för de grundläggande principerna;
- kontinuerligt och kritiskt reflektera kring hur det egna agerandet, såväl som lokala mål, metoder och sätt att organisera aktiviteter stämmer överens med de grundläggande principerna.

(Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet., 2020, sid 6.)

3. Verksamheten 1357 – aktiviteter, antal besökare samt egna utvärderingar

Verksamheten 1357 har genomfört insamling av olika nyckeltal vad gäller aktiviteter och antal besökare samt genomfört egna utvärderingar för 2022 och 2023, vilket redovisas i detta kapitel.

3.1 Beskrivning av besökare och aktiviteter för år 2022 och 2023

Verksamheten 1357 har genomfört insamling av olika nyckeltal för år 2022 och 2023. Detta gäller antal besökare, könstillhörighet och ålder för de besökande ungdomarna för båda åren, samt för 2023 även vilka aktiviteter som genomförts. I det följande redovisas en komprimerad sammanställning av nyckeltalen för dessa två år.

Tabell 3.1. Antal besökande för 2022 och 2023 fördelat på könstillhörighet. Frekvenser och procentandelar.

Könstillhörighet	2022		2023		Totalt	
	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent
Flickor	1595	56,3	2261	46,9	3852	50,4
Pojkar	1165	41,2	2511	52,1	3676	48,1
Icke binära	71	2,5	46	0,9	117	1,5
Totalt	2831	100	4818	100	7645	100

Antalet besök ökar från år 2022 till år 2023 med cirka 70 procent. Andelen flickor minskar med cirka 10 procent från år 2022 till 2023 och andelen pojkar ökar i motsvarande grad. Andelen icke binära besökare mer än halveras från 2,5 till 0,9 procent.

Tabell 3.2. Besökarnas ålder för 2022 och 2023 fördelat på könstillhörighet. Icke binära har utlämnats på grund av låg frekvens och risk för identifiering. Procentandelar.

Könstillhörighet	2022			2023		
	10 – 12 år	13 – 15 år	16 – 19 år	10 – 12 år	13 – 15 år	16 – 19 år
Flickor	15,4	33,7	7,2	11,8	23,2	12,3
Pojkar	6,5	22,8	11,9	17,3	23,3	12,0

För både 2022 och 2023 är besökarnas ålder 13 – 15 år vanligast för såväl flickor som pojkar.

Det genomsnittliga antalet besökare för år 2022 är 26,4 per kväll/event. Motsvarande för år 2023 är 34,4. Detta innebär en ökning med cirka 30 procent.

För år 2022 och 2023 har nyckeltal för vad man benämner aktiv delaktighetstid beräknats. Med aktiv delaktighetstid avses att ungdomarna har planerat, genomfört och utvärderat verksamhet som de själva har skapat i form av aktiviteter, event och andra insatser. För år 2022, baserat på 649 timmar verksamhetstid och 223 timmar aktiv delaktighetstid, innebär detta att

ungdomarnas delaktighetstid för detta år utgör cirka 25,6 procent av den totala verksamhetstiden. För år 2023 är motsvarande andel delaktighetstid cirka 18,8 procent, baserat på totalt 841 verksamhetstimmar varav 158 timmar har varit verksamhet skapat av ungdomar.

För år 2023 har aktiviteter som genomförts sorterats i kategorierna stora respektive små aktiviteter. Med stora aktiviteter avses planerade aktiviteter som genomförs en gång per år och med små aktiviteter avses sådant som genomförs flera gånger per år. I tabellen nedan redovisas detta.

Tabell 3.3. Planerade aktiviteter som genomförts för år 2023.

Stora aktiviteter – en gång per år	Små aktiviteter – flera gånger per år
Värdegrundsdag	Fotboll x 18
Stormöte ÅBB/Trafikpolis	Mat & bak x 3
Kärleksfest	Badresa x 2
LAN	Basket
Studiebesök Skylten/Arbis	Uppsökande mot landsbygd x 9
ÅSSA dagen	Skolavslutning
Öppet hus (där vuxna fick prova att vara unga)	Discgolf
Demokratiläger – fyra dagar	Vårbal
Kultursommar – två dagar	Invigning gamingrum
Halloweenfest	Svensk Live
Vintermarknad	Invigning Bubblan
Luciaströvtåg	Sensus musikstudio x 10
Edbergadagen	Lägerplanering x 2
Barnens träd	
Civilförsvarsföreningen	
Höstfest	

Vidare har ett stort antal spontana aktiviteter som initierats av de besökande ungdomarna noterats. I tabellen nedan redovisas detta för år 2023.

Tabell 3.4. Spontana aktiviteter som initierats av ungdomarna för 2023.

Kategori	Aktiviteter
Hantverk, teckning, målning, fotografi	Måleri, Teckning, Fotografering, Skulptur, Smyckestillverkning, Textilskapande garn, Textilskapande sömnad, Odling, Pärla, Graffiti
Matlagning	Bakning, Matlagning, Nudeltillagning
Musik, DJ, Dans, Scenkonst	Repa med band eller själv, Musikproduktion, Dans, Karaoke, Scenkonst, Lyssna på musik, DJ, Spela instrument

IT, Media, Film	TikTok, YouTube, Twitch, VR, Mobilspel, Filmning, Film eller serier
Tävlingar, Frågesport, Gaming	Utomhuslek, Tävlingar och frågesport, Sällskapsspel, PS5, Streaming, Datorspel grupp/enskilt
Sociala aktiviteter, samtal	Spontana möten, Ämnesspecifika samtal, Dricka te, Sminka sig och fixa sig i ordning, Stödsamtal (med personal), Cosplay, Avslappning
Studier, läsning	Plugg, Litteraturläsning, Skriva
Övrigt	Temaskapande, Återbruk, Möte civilsamhälleförening

3.2 Verksamheten 1357 – egna utvärderingar

Verksamheten 1357 har genomfört egna utvärderingar för 2022 och 2023. Vi har valt att redovisa utfallet av dessa båda utvärderingar i föreliggande rapport. Dels för att det är ett sätt att illustrera hur pågående kvalitetsarbete som genomförs av verksamheten, och dels som ett sätt att fördjupa hur ungdomarna i målgruppen uppfattar olika aspekter av 1357.

Utvärderingarna har genomförts i form av enkätundersökningar. Samma enkät har använts vid båda tillfällena och den omfattar cirka 15 frågor formulerade med skalor som svarsalternativ samt följdfrågor med möjlighet till att avge fritextsvar. Vid det första undersökningstillfället 2022 erhöles svar från 37 ungdomar och vid det andra tillfället 2023 var antalet svarande ungdomar 54. Eftersom de ungdomar som besvarat enkäterna snarast är att betrakta som tillgänglighetsurval så är det vanskligt att generalisera utfallet till hela populationen av ungdomar som besöker 1357.

I det följande beskrivs först beskrivs respondentgruppen vad gäller olika bakgrundsvariabler. I följande avsnitt redovisas hur ungdomarna uppfattar olika aspekter av verksamhetens utformning i form av medelvärden från skattningsskalor samt med representativa citat från frågor med fritextsvar. Vidare redovisas ungdomarnas uppfattningar relaterat till olika bakgrundsvariabler som kön, ålder, funktionshinder samt om ungdomen eller ungdomens föräldrar är utlandsfödda. Detta för att kunna belysa om verksamheten 1357 i relation till mångfaldsaspekter.

Respondentgruppens sammansättning vid mätningarna 2022 respektive 2023

Nedan redovisas först respondentgrupperna vad gäller olika bakgrundsvariabler.

Tabell 3.5. Ungdomarnas könstillhörighet vid mättillfällena 2022 och 2023.

Kön	2022		2023	
	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent
Flicka	23	63,9	25	47,2
Pojke	12	33,3	27	50,9
Ickebinär	1	2,8	1	1,9
Totalt	36	100	53	100

Sammansättningen av de ungdomar som svarat på enkäten vid de båda mättillfällena har ändrats markant på så sätt att andelen flickor var betydligt högre vid första mättillfället 2022 jämfört med vid det andra tillfället och har minskat med 16,7 procent och andelen pojkar har ökat i motsvarande grad.

Tabell 3.6. Ungdomarnas ålder vid mättillfällena 2022 och 2023.

Ålder	2022		2023	
	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent
12	5	13,9	12	22,6
13	7	19,4	10	18,9
14	1	2,8	9	17
15	11	30,6	3	5,7
16	6	16,7	8	15,1
17	1	2,8	8	15,1
18	3	8,3	2	3,8
19	2	5,6	1	1,9
Totalt	36	100	53	100

Ungdomarnas ålder sprider sig från 12 till 19 år vid båda mättillfällena och medelåldern för respondenterna är, avrundat till hela tal, 15 år för 2022 respektive 14 år för 2023.

Enkäterna omfattar också bakgrundsfrågor om funktionsnedsättning och om ungdomen eller ungdomens föräldrar är utlandsfödda.

Tabell 3.7. Om ungdomen har någon funktionsnedsättning.

Har du någon funktions-nedsättning?	2022		2023	
	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent
Ja	11	30,6	10	18,9
Nej	25	69,4	43	81,1
Totalt	36	100	53	100

Tabell 3.8. Om ungdomen eller ungdomens föräldrar är utlandsfödda.

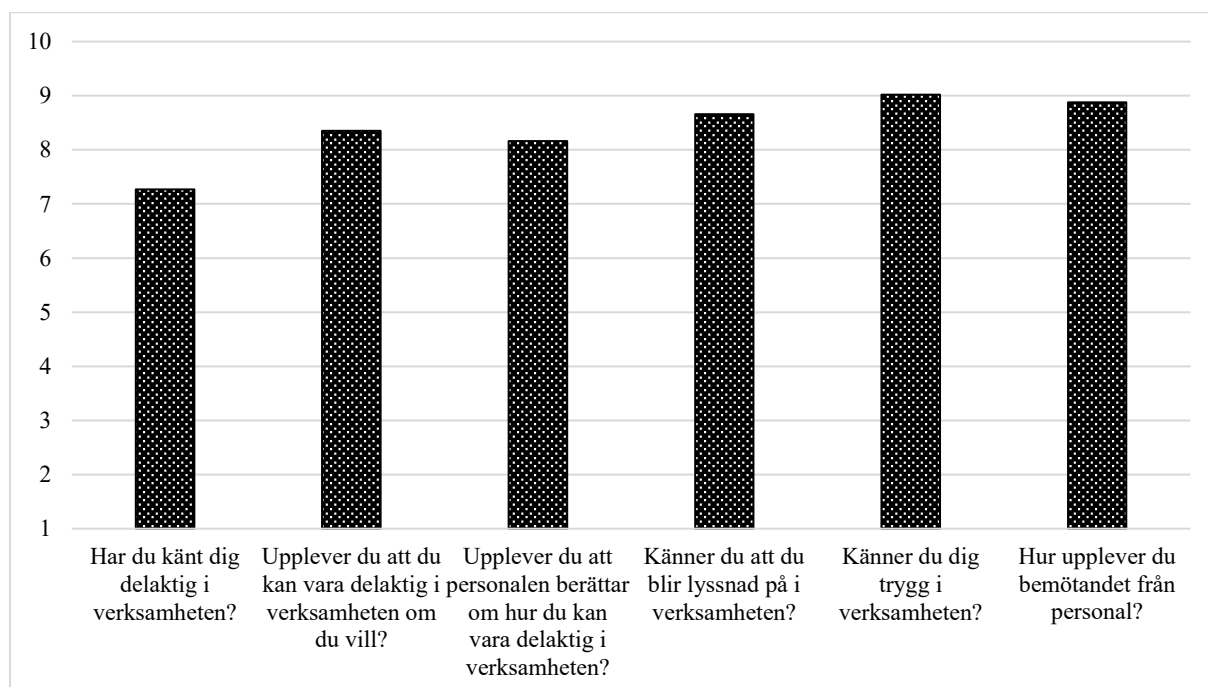
Är du utlandsfödd eller har du föräldrar som är utlandsfödda?	2022		2023	
	Frekvens	Procent	Frekvens	Procent
Ja	9	25,0	17	32,1
Nej	27	75,0	36	67,9
Totalt	36	100	53	100

Även vad gäller frågorna om funktionsnedsättning och om ungdomen eller föräldrarna är utlandsfödda så förändras respondentgruppen över tid. Vid första mättillfället anger strax under en tredjedel, nämligen 30,6 procent, att de har någon funktionsnedsättning och vid andra mättillfället har denna andel minskat till 18,9 procent. Vad gäller frågan om utlandsfödd eller inte så ökar andelen som svarat ja från 25,0 till 32,1 procent.

Vad gäller bakgrundsvariabler i de båda enkätundersökningarna som verksamheten 1357 genomfört år 2022 respektive 2023 så kan konstateras att det föreligger skillnader i flera avseenden. Antalet respondenter har ökat från 36 till 53, andelen flickor har minskat och andelen pojkar ökat, andelen med funktionsnedsättning har minskat och andelen utlandsfödda, eller med utlandsfödda föräldrar har ökat. Givetvis kan detta bero på att urvalet i de båda mätningarna skiljer sig åt. Det är sålunda svårt att kunna uttala sig generellt om detta illustrerar några trender vad gäller gruppen ungdomar som kommer till verksamheten 1357.

Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter av verksamheten 1357

Enkäterna omfattade också frågor om hur ungdomarna uppfattar olika aspekter av verksamheten, nämligen om delaktighet, om man blir lyssnad på, om man känner sig trygg samt om bemötandet från personalen. Dessa aspekter är formulerade som frågor i enkäten där respondenten kan svara på en tiogradig skala där alternativet 1 kan sägas motsvara ”I mycket låg grad” och alternativet 10 ”I mycket hög grad”. I figuren nedan redovisas utfallet för de olika frågorna i form av medelvärden för de båda mätningarna sammanslagna.

Figur 3.1. Hur ungdomarna uppfattar olika aspekter av verksamheten 1357.

Utfallet visar att ungdomarna genomgående avger positiva omdömen på de sex olika frågorna. Medelvärdena sprider sig från 7,2 som lägst till 9,0 som högst, det vill säga en spridning på strax under två skalsteg på den tiogradiga skalan. Översatt till ord skulle detta kunna tolkas som variation från i ”I hög grad” till i ”I mycket hög grad”. Lägst medelvärde erhåller den allmänt formulerade frågan om ungdomen känner sig delaktig i verksamheten. Aspekten

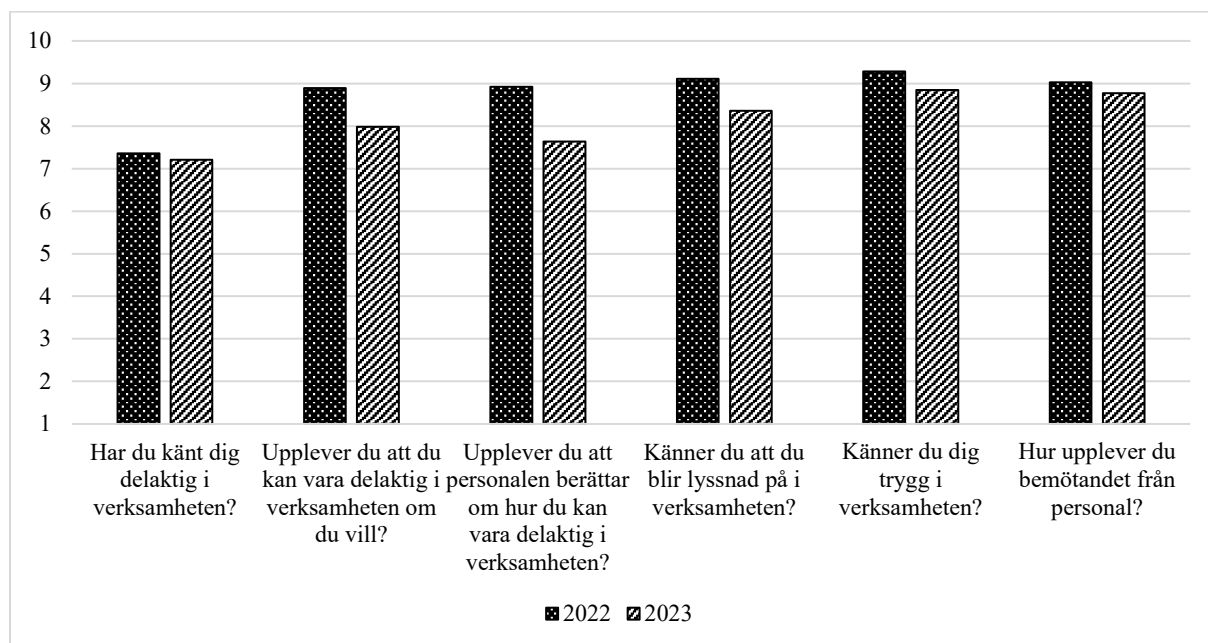
delaktighet omfattar dock även två andra, mera detaljerade, frågor som berör denna aspekt, och dessa frågor erhåller medelvärden som är cirka ett skalsteg högre, nämligen om ungdomen upplever att den kan vara delaktig, samt om personalen berättar om hur ungdomen kan vara delaktig. Sammantaget kan detta tolkas som att ungdomarna bedömer att möjligheten att vara delaktighet i verksamheten 1357 är god eller mycket god.

De tre övriga aspekterna som ingår i enkäten, och som ungdomarna kan besvara på den tiogradiga skalan, erhåller genomgående högre medelvärden än frågorna om delaktighet. Detta gäller att man känner att man blir lyssnad på, om man känner trygghet samt hur man upplever bemötande från personalen. Dessa frågor har medelvärden som ligger strax under eller precis över nio på den tiogradiga skalan, vilket kan tolkas som "I mycket hög grad".

Enkäterna innehöll också två frågor om man upplevde att man någon gång blivit kränkt av andra ungdomar eller av någon i personalen. I svaren på dessa har samtliga respondenter svarat att de inte blivit kränkta, vare sig av andra ungdomar eller personal på 1357.

Ungdomarnas uppfattningar av centrala aspekter över tid

I detta avsnitt redovisas ungdomarnas uppfattningar av centrala aspekter för mätningarna 2022 och 2023, dels i form av medelvärden för de båda enkätundersökningarna, men även i form av utsagor från fritextsvaren.

Figur 3.2. Hur ungdomarna uppfattar olika aspekter av verksamheten 1357 för mätningarna 2022 respektive 2023.

Genomgående erhåller de olika aspekterna något lägre medelvärden vid det andra mättillfället. Skillnaderna varierar från mycket små för den första allmänna frågan om delaktighet, till cirka ett skalsteg för frågorna om ifall ungdomarna upplever att personalen berättar om hur ungdomen kan vara delaktig i verksamheten. Frågorna om man blir lyssnad på, om man känner sig trygg samt om hur ungdomen uppfattar bemötandet från personalen uppvisar mindre skillnader.

Även om det är förändringar i medelvärden mellan de två mätningarna från år 2022 respektive 2023 så går det inte att se någon skillnad i de uppfattningar som respondenterna ger uttryck för i fritextsvaren i enkäterna. Visserligen är antalet enskilda svar något flera i den andra mätningen men detta kan bero på att antalet respondenter var betydligt flera då. I det följande redovisas ett urval representativa utsagor från enkäterna som komplement till de kvantitativa skalorna samt för att illustrera ungdomarnas uppfattningar.

Ungdomarnas upplevelse av delaktighet

Fritextsvaren till frågan om ifall ungdomarna känner sig delaktiga i verksamheten illustreras av dessa två citat från mätningen 2022 respektive 2023:

Jag har alltid känt att mina ord och åsikter tar plats samt att personal överväger det man säger med till den högsta grad.

Samt:

I mina olika grupper så känner jag mig delaktig.

Ungdomarnas uppfattningar av om de kan vara delaktiga om de vill

Nästa fråga i enkäten gäller om ungdomarna upplever att de kan vara delaktiga i verksamheten om det vill. Även vad gäller denna delfråga så är svaren lika från den första och den andra mätningen. De två första citaten är från 2022 och tredje och fjärde citaten är från 2023

Jag fann det väldigt enkelt att börja engagera mig och delta i verksamheten.

Man ska vara modig och fråga bara.

Samt:

Jag kan göra om jag frågar först.

Man själv kan bestämma om man är delaktig i verksamheten eller inte.

Ungdomarnas uppfattningar av att dom blir lyssnade på

Mönstret av positiva omdömen samt att utfallet är lika för de två mätningarna går igen även vad gäller fritextsvaren för frågan om man blir lyssnad på. Två citat, från mätningen 2022 respektive 2023:

Jag upplever att jag alltid blir lyssnad på.

Samt:

Fritidsledarna lyssnar alltid.

Ungdomarnas uppfattningar om trygghet i verksamheten

Nästa fråga som ungdomarna svarat på i enkäten skiftar fokus en aning från delaktighet och om man blir lyssnad på till trygghet. För denna fråga är fritextsvaren färre men innebörden samma för de båda mätningarna. Men här bryts mönstret för svaren jämfört med frågorna om delaktighet, där svaren var genomgående positiva till att även omfatta nyanser där tryggheten kan utmanas. Ett citat från 2022 samt tre från 2023 illustrerar detta:

Jag har upplevt mig för det mesta trygg i verksamheten, de gånger jag inte gjort det här det inte varit pga. brist hos personal men för att andra besökare gör mig obekväma.

Samt:

Ibland när det är väldigt mycket folk så känner jag mig inte lika trygg som annars.

Jag känner mig trygg var jag än är på 1357.

Väldigt trygg.

Ungdomarnas uppfattningar av lokalerna samt om det är något man saknar där

I nästa fråga i enkäten med möjlighet att avge fritextsvar skiftar fokus från upplevelser av delaktighet, bemötande och trygghet till mera materiella aspekter på verksamheten 1357. För denna fråga är fritextsvaren något flera för mätningen 2022 än för 2023. För den första mätningen erhålls också ett mera omfattande svar, vilket redovisas nedan, tillsammans med ett citat från 2023.

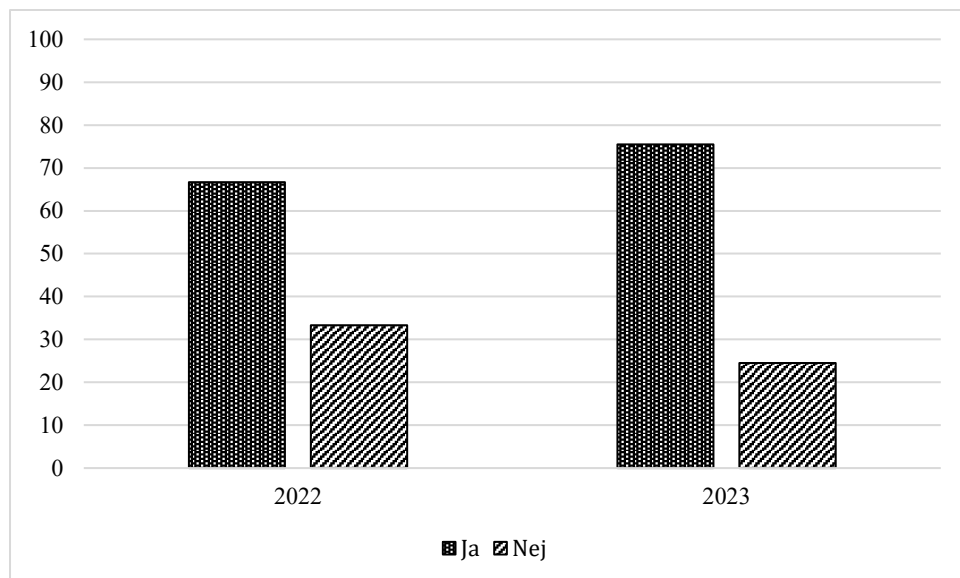
Det är ofta som lokalerna är väldigt bra, det enda som jag saknar lite ibland är en plats där det alltid är lugnt, där man till exempel kan plugga och läsa. Ibland så är övervakningen bra om det inte är så mycket folk, men så fort det blir lite stimmigt så är det iallafall svårt för mig att fokusera. Dessutom har jag svårt för den starka belysningen i taket, så om det fanns ett rum eller liknande med mer dämpat ljus så hade det varit perfekt.

Samt:

Biljardbord skulle vara jättebra.

Ungdomarnas uppfattningar av om de lärt sig något nytt i verksamheten

I enkäten har också ungdomarna fått ange om de uppfattar att de lärt sig något nytt i verksamheten. Frågan är ställd med svarsalternativen ”Ja” respektive ”Nej”, och utfallet redovisas i figuren nedan för år 2022 och 2023.

Figur 3.3. Ungdomarnas uppfattningar om de lärt sig något nytt i verksamheten. Procentandelar för år 2022 respektive 2023.

Vid första mätningen är andelen som svarat Ja 66,7 procent och vid den andra mätningen har andelen Ja ökat till 75,5 procent, det vill säga en ökning med 8,8 procentandelar.

Trots att andelen som svarat Ja på frågan ökar från den första mätningen till den andra så går det inte att se någon tydlig kvalitativ förändring av innebörderna i de fritextsvar som ungdomarna avgett. Antalet fritextsvar är ganska omfattande för denna fråga, och innehållet omfattar såväl utsagor om personlig utveckling och lärande som utveckling av färdigheter av olika slag. Nedan redovisas utsagor från de båda mätningarna för att illustrera variationen i vad ungdomarna uppfattar att de lärt sig:

Att ha tålamod när jag målar.

Att ta mer ansvar.

Jag har lärt mig hur man är med och styr i en grupp och hur man lägger upp hållbara planer.

Jag har lärt mig lite om tekniken som t ex att podda.

Jag lärde mig virka en bucket hat.

Samt:

Att kunna förklara för andra om hur ett program funkar på en dator.

Hur man samlar folk till en aktivitet.

Jag har inte riktigt lärt mig något på det sättet utan mer att hitta på andra grejer än att bara sitta med mobilen.

Jag har lärt mig att göra musik.

Jag har lärt mig hur man bakar och hur allt fungerar.

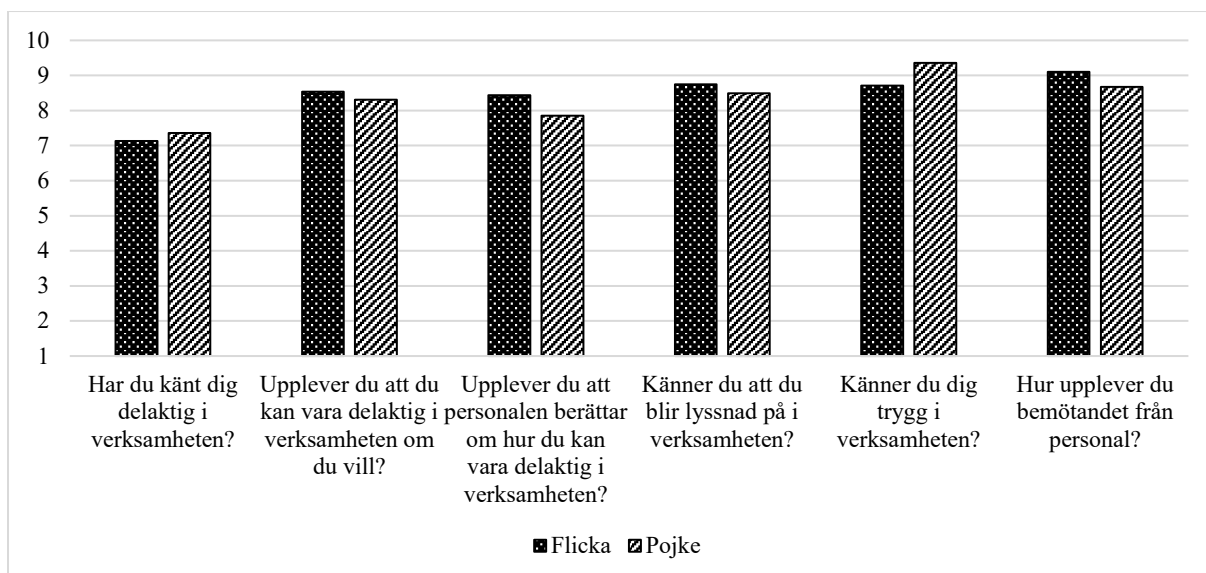
Jag har lärt mig hur man spelar VR.

Jag har lärt mig mer om kön och sexualiteter som finns.

I svaren nämner ungdomarna att de lärt sig färdigheter som har med organisering, grupper och gemensamma aktiviteter att göra, vidare färdigheter med datorer och kommunikation, musik, bakning, handarbete, kön och sexualitet, men också rent personligt som att ta ansvar och ha tålamod.

Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter av verksamheten i relation till olika bakgrundsvariabler

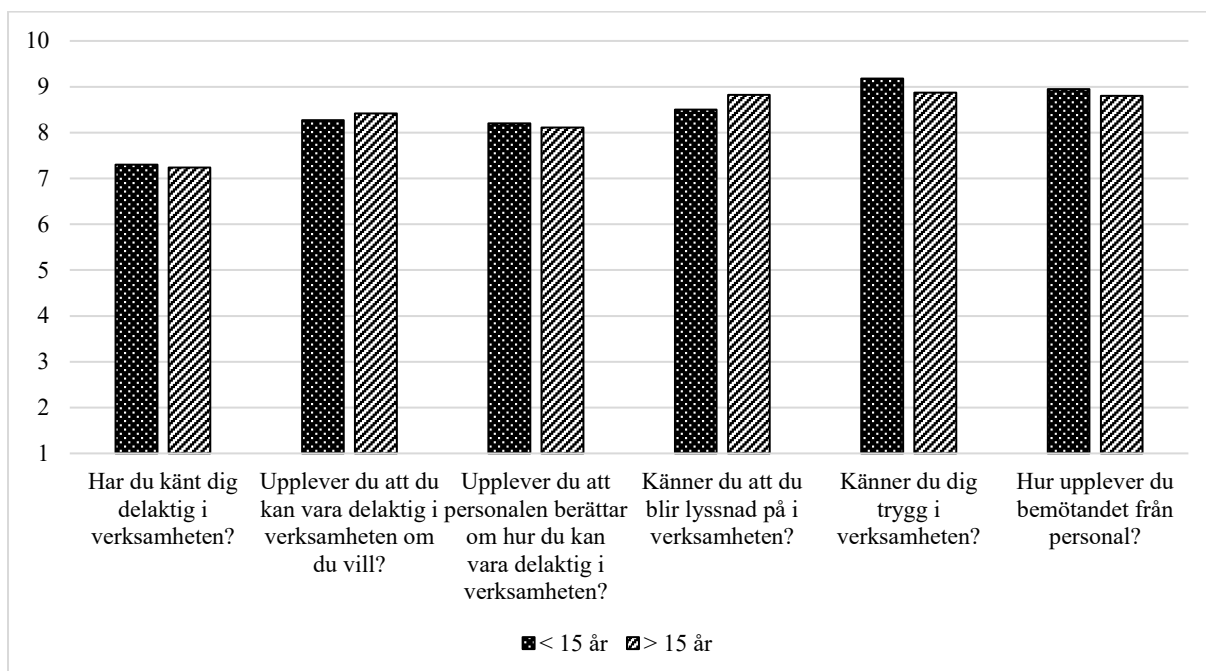
I detta avsnitt redovisas ungdomarnas uppfattningar om delaktighet, trygghet och bemötande med hänsyn taget till bakgrundsvariablerna könstillhörighet, ålder, funktionsnedsättning samt om ungdomen eller föräldrarna är utlandsfödda. Dessa analyser genomförs för att kunna belysa om verksamheten 1357 är utformad på ett sådant sätt att den tar hänsyn till olika mångfaldsfaktorer. Den första bakgrundsvariabeln att testas är könstillhörighet vilket redovisas i figuren nedan. Vi har dock valt att exkludera kategorin ”Icke binär” då det var mycket få respondenter som valt detta alternativ.

Figur 3.4. Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter i verksamheten 1357 fördelat på könstillhörighet. Medelvärden på en tiogradig skala.

Genomgående är det mycket små skillnader i medelvärden för flickor respektive pojkar. Flickorna erhåller något högre medelvärden för fyra aspekter och pojkarna för två. Det sammantagna utfallet kan tolkas som att verksamheten 1357 är utformad så att man förmår att möta alla ungdomar på ett likvärdigt sätt oberoende av könstillhörighet.

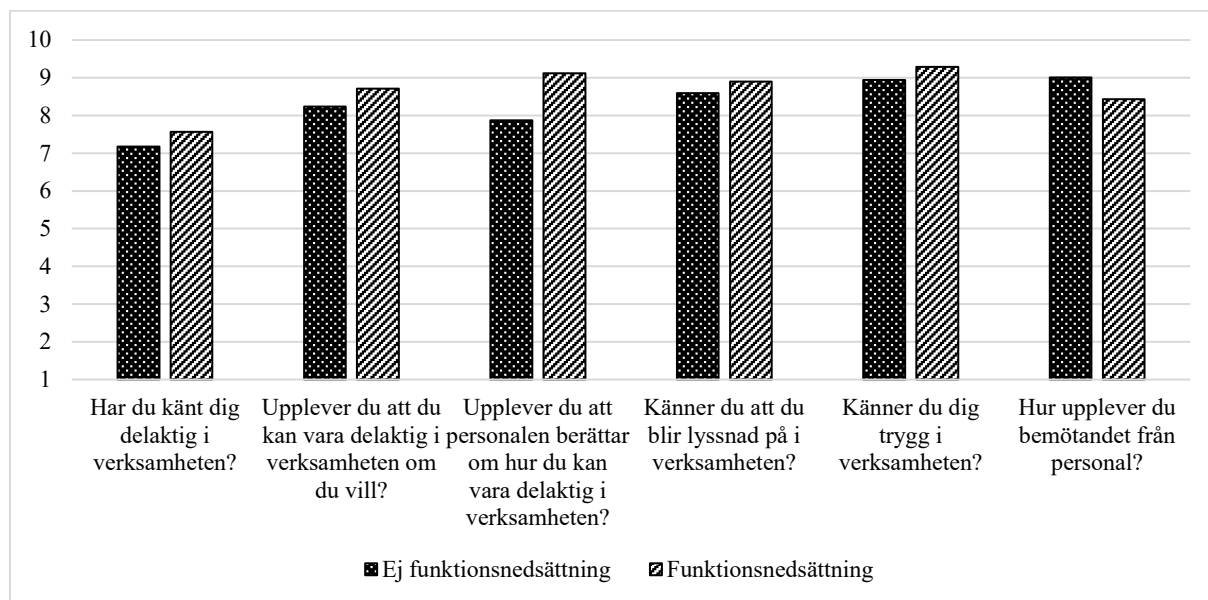
Nästa bakgrundsvariabel att relateras till de studerade aspekterna är ålder. Här har respondenterna delats in i två grupper, nämligen upp till 15 år och övre 15 år.

Figur 3.5. Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter i verksamheten 1357 fördelat på bakgrundsvariabeln ålder. Medelvärden på en tiogradig skala.

Genomgående är skillnaderna i uppfattningar om centrala aspekter i verksamheten mycket små relaterat till ungdomarnas ålder.

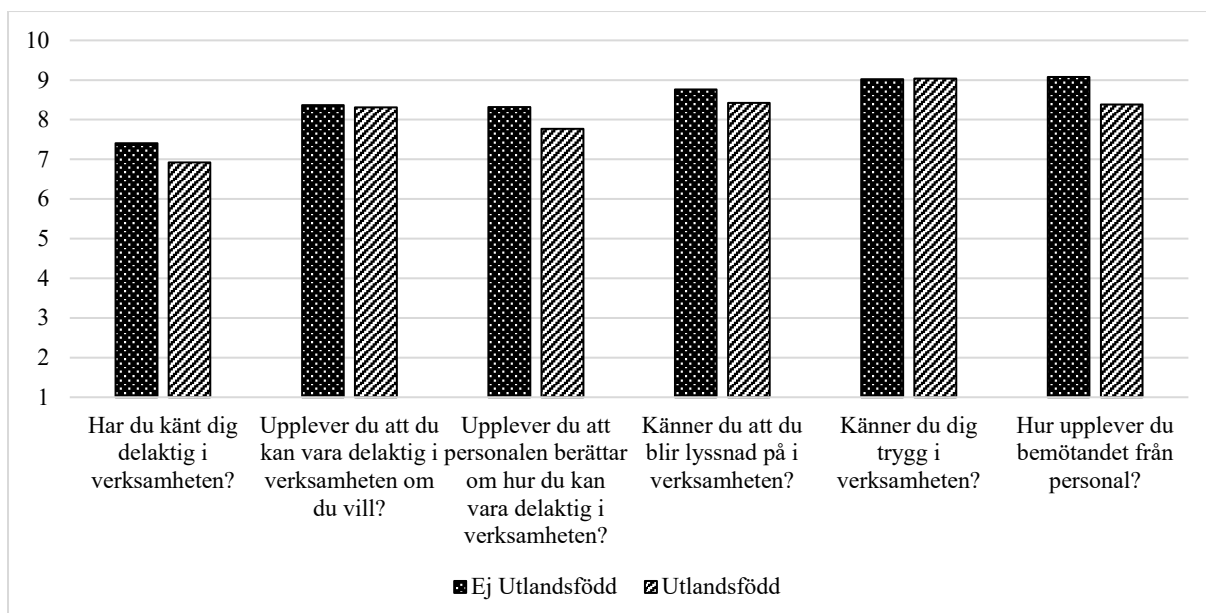
Nästa mångfaldsaspekt är funktionsnedsättning och i figuren nedan redovisas utfallet för denna bakgrundsvariabel i form av medelvärden i de studerade aspekterna.

Figur 3.6. Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter i verksamheten 1357 fördelat på bakgrundsvariabeln Ej funktionsnedsättning respektive Funktionsnedsättning. Medelvärden på en tiogradig skala.

Vad gäller bakgrundsvariabeln Funktionsnedsättning är skillnaderna i medelvärden överlag relativt små. Medelvärdena är dock vanligen något högre för de respondenter som angett att de har en funktionsnedsättning, vilket är fallet för fem av de studerade aspekterna. Enbart för den sista aspekten är medelvärde för de som angett att de inte har någon funktionsnedsättning något högre. Noterbart är också att den största skillnaden, nämligen 1,25 skalsteg gäller aspekten om personalen berättar om hur ungdomen kan bli delaktig i verksamheten, där de som angett att de har funktionsnedsättning erhåller det högre värdet. Detta kan tolkas som att arbetssättet på 1357 omfattar att göra tydligt för denna grupp hur de kan vara delaktiga.

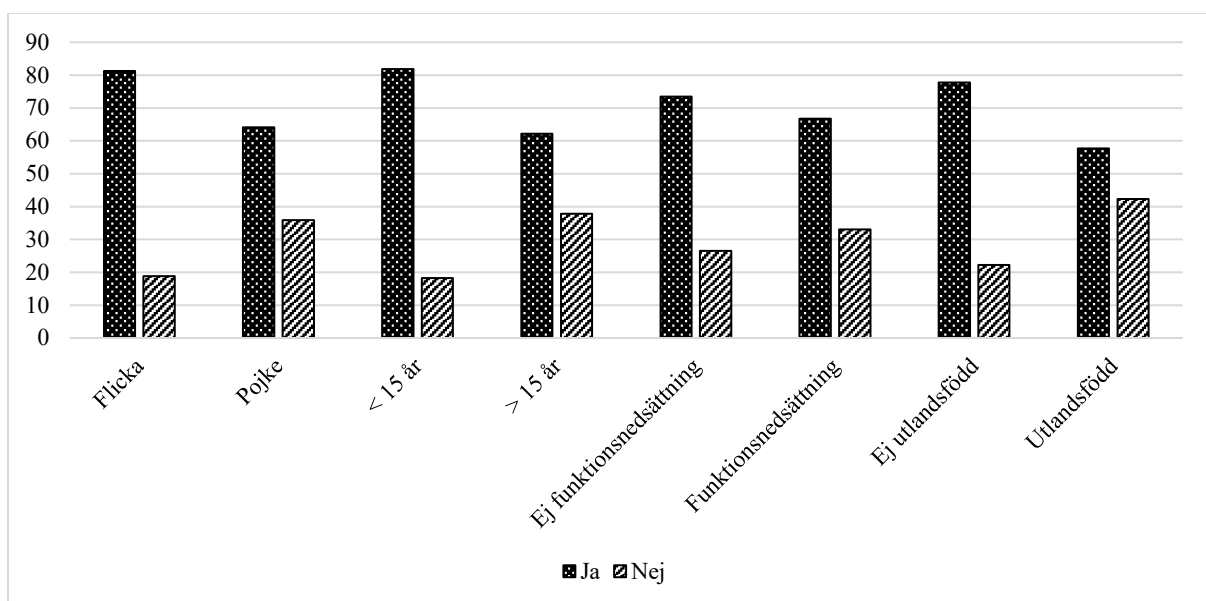
Den tredje mångfaldsaspekten gäller om ungdomen eller ungdomens föräldrar är utlandsfödda. Medelvärden för dessa båda respondentgrupper redovisas i figuren nedan.

Figur 3.7. Ungdomarnas uppfattningar om centrala aspekter i verksamheten 1357 fördelat på bakgrundsvariabeln Ej utlandsfödd respektive Utlandsfödd. Medelvärden på en tiogradig skala.

Även för denna bakgrundsvariabel är utfallet att det är små skillnader mellan de olika respondentgrupperna. För fem av de studerade aspekterna har de ungdomar som inte är utlandsfödda ett något högre medelvärde och för en aspekt är medelvärdena för de båda grupperna det samma.

I enkäten har också ungdomarna fått ange om de uppfattar att de lärt sig något nytt i verksamheten. Frågan är ställd med svarsalternativen "Ja" respektive "Nej", och i det följande redovisas denna aspekt i form av procentandelar för svarsalternativen "Ja" respektive "Nej" i relation till de studerade bakgrundsvariablerna.

Figur 3.8. Ungdomarnas uppfattningar om de lärt sig något nytt i verksamheten relaterat till olika bakgrundsvariabler. Procentandelar för "Ja" respektive "Nej".

Ungdomarnas uppfattningar av om de lärt sig något nytt i verksamheten relaterat till bakgrundsvariabler ger vid handen några tydliga samband där vissa variabler ger relativt stora skillnader och för andra något mindre.

- Flickor uppger att de lär sig nytt i högre grad än pojkar.
- Yngre uppger att de lär sig nytt i högre grad än äldre.
- De utan funktionsnedsättning uppger att de lär sig nytt i något högre grad mer än de med funktionsnedsättning.
- Ej utlandsfödda uppger att de lär sig nytt i högre grad än utlandsfödda.

Frågan om man lärt sig något nytt på 1357 relaterat till olika bakgrundsvariabler ger ett något annorlunda utfall än analyserna med de tiogradiga skalorna som redovisats ovan i avsnittet. Skillnaderna för svarsalternativet ”Ja” varierar från 20,1 till 6,8 procent beroende på bakgrundsvariabel. Sammantaget skulle detta kunna tolkas som att verksamheten 1357, ur en pedagogisk synvinkel vad gäller att lära sig nytt, lyckas bäst med yngre flickor utan funktionsnedsättning och som ej är utlandsfödda. Baserat på den information som finns tillgänglig i föreliggande enkätundersökningar är det dock vanskligt att uttala sig om denna tolkning är trovärdig. Ett alternativ kan vara att analysera detta utfall i relation till de andra delstudierna som redovisas i föreliggande rapport eller att genomföra en kvalitativ studie mera fokuserad på ungdomarnas uppfattningar om vad och hur de lär sig i relation till bakgrundsvariabler.

3.3 Sammanfattande kommentarer om verksamheten 1357 vad gäller aktiviteter, besök och egna uppföljningar

Aktiviteter och antal besök

Vad gäller arbetet med att samla in nyckeltal som ett led i kvalitetsarbete kan konstateras att verksamheten 1357 implementerat ambitiösa rutiner för systematisk uppföljning. Utvecklingen över tid för de studerade åren 2022 respektive 2023 visar att volymen i verksamheten ökat rejält. Vad gäller totala antalet besökare är denna ökning cirka 70 procent. Det genomsnittliga antalet besökare per kväll/event ökar också med cirka 30 procent. Antalet och inriktningen på såväl planerade som av ungdomarna initierade aktiviteter uppvisar en stor bredd.

Antalet och inriktningen på såväl planerade som av ungdomarna initierade aktiviteter uppvisar en stor bredd och omfattar hantverk, musik, matlagning, dans, scenkonst, tävlingar, idrott, IT, media, gaming likväl som sociala aktiviteter, samtal, demokratiteman, studier, läsning etc.

1357 – Sammanfattande kommentarer om egna utvärderingar

Sammantaget ger en analys av de utvärderingar som verksamheten 1357 genomfört åren 2022 respektive 2023, i form av enkätundersökningar, bilden av en verksamhet som ungdomarna uppfattar som klart positiv. Detta gäller att ungdomarna uppfattar att de kan vara delaktiga i verksamheten, att de kan vara delaktiga om de vill, att personalen berättar hur ungdomen kan vara delaktig, att man känner sig lyssnad på och trygg, samt att man blir bemött på ett bra sätt. Det positiva utfallet som kommer fram ur analysen av enkätfrågorna med skattningsskalor, det

vill säga de ”kvantitativa” frågorna, går igen i utfallet som erhålls från de ”kvalitativa” frågorna med fritextsvar i enkäten.

Skillnaderna mellan mätningen 2022 och 2023 är små. Detta gäller också i relation till de bakgrundsvariabler som ingick i enkäten där obefintliga, små eller relativt små skillnader kan ses beroende på om ungdomarnas kön, ålder, om de har en funktionsnedsättning eller ej, samt om de är utlandsfödda eller har utlandsfödda föräldrar. Störst skillnader erhålls för bakgrundsvariabeln funktionsnedsättning eller ej, där det är de ungdomar som har angett att de har en funktionsnedsättning som erhåller högre medelvärden än de utan funktionsnedsättning i flertalet studerade aspekter.

Sammantaget stödjer detta tolkningen att verksamheten 1357 är utformad på ett sådant sätt att ungdomarna ges goda möjligheter till delaktighet, blir lyssnade på, känner trygghet och blir bemötta på ett bra sätt samt att verksamheten 1357 är positiv ur ett mångfaldsperspektiv.

Ett delvis annorlunda mönster framträder dock vad gäller om ungdomarna uppfattar att de lärt sig något nytt på 1357. Även om den övervägande majoriteten anger att de lär sig på 1357 så framkommer ett mönster där yngre flickor, ungdomar utan funktionshinder och de som inte är utlandsfödda, i högre grad svarar att de lärt sig något nytt. Det går dock inte baserat enbart på underlaget från enkätundersökningarna att uttala sig om varför.

Slutligen bör man komma ihåg att urvalet av respondenter på enkäterna är att betrakta som ett tillgänglighetsurval och att utfallet bör tolkas med försiktighet och inte generaliseras till hela gruppen av ungdomar som besöker verksamheten 1357.

4. Hur uppfattar medarbetare och besökande ungdomar verksamheten 1357?

I detta kapitel kommer information från tre olika fokusgruppsintervjuer att presenteras. Dessa gruppintervjuer genomfördes på en och samma dag i början av april 2024 på plats i 1357:s lokaler. Fritidsledarna, ungdomar som tidigare har deltagit samt ungdomar som nu är aktiva på 1357 intervjuades i var sin fokusgruppsintervju. Första delen i detta kapitel innehåller tankar från tre fritidsledare som deltog i första fokusgruppsintervjuer.

4.1 Beskrivningar från personal om 1357

Motiven/syfte för satsningen på verksamheten 1357

Syftet med 1357 var att komplettera det befintliga utbudet i Åtvidaberg, som redan hade mycket idrottsverksamhet. En politisk utredning visade att det fanns ett behov av en öppen verksamhet för ungdomar, särskilt för dem som är intresserade av konstnärskap och kultur. Det fanns ingen öppen verksamhet för ungdomar i Åtvidaberg sedan fritidsgården stängdes för 18 år sedan, vilket var en stor drivkraft för att starta 1357.

Personalen beskriver att 1357 är organiserat under kultur- och fritidsenheten, vilket ger större frihet jämfört med om det hade legat under utbildningsförvaltningen. Detta möjliggör samarbete med skolan utan att personalen behöver rycka in vid personalbrist i skolan.

Verksamhetens mål sattes initialt av personalen tillsammans med ungdomarna och reviderades senare för att stämma överens med kommunens mål och Agenda 2030.

Fritidsledarna anser att resurserna är goda, men det finns ett behov av ytterligare personal för att kunna utöka öppettiderna och aktiviteterna. För närvarande är verksamheten öppen tre till fyra kvällar i veckan samt dagtid. Just nu styr personalresursen öppettiderna, och om någon blir sjuk måste de stänga, vilket inte känns bra men de hoppas att detta ska ändras framöver, då verksamheten är relativt ny och behöver etablera sig för att kunna utökas. En tanke med att finnas i närheten av kulturskolan var att 1357 skulle kunna samverka med skolan, och detta har bekräftats av personalen, särskilt på senare tid. Exempelvis har teaterläraren på kulturskolan hållit i improvisationsworkshops och bildläraren har varit på 1357 för att dra igång olika aktiviteter. Ungdomarna kommer ofta från skolan eller kulturskolan och vidareutvecklar de kunskaper de lärt sig där, för att sedan på 1357 kunna experimentera vidare och förfina sina kunskaper. Detta samarbete fungerar åt båda hållen, då båda parter marknadsför varandras verksamheter. Även 1357 har kunnat hjälpa till genom att personalen har haft vissa moment på bildlektionerna på kulturskolan.

Ytterligare en ambition vid starten av 1357 var att verksamheten skulle fungera som en länk mellan föreningslivet och ungdomar som ville ta del av deras aktiviteter. Personalen upplever dock att detta inte riktigt har blivit verklighet. De har kontakt med föreningslivet och försöker förmedla den kontakten till ungdomarna, eller erbjuder sig att hjälpa dem att ta kontakt med föreningar. Det finns dock inget systematiskt samarbete och kontakter finns inte till alla föreningar. Personalen har också upplevt ett svalt intresse från föreningarna när 1357 bjudit in dem till olika aktiviteter, som exempelvis kultursommar, där många föreningar blev inbjudna men få svarade. Föreningar är ofta ideella, vilket påverkar deras förutsättningar på ett annat sätt än för personalen på 1357, som är anställda för att jobba med dessa frågor och samverka. Samtidigt finns det föreningar som själva tar initiativ och har varit på 1357 och presenterat sig.

Arbetsätt

Enligt fritidsledarna har 1357 ett annorlunda arbetsätt än vad som är vanligt för ordinära ungdomsgårdar. 1357 har färre regler än traditionella ungdomsgårdar, men de regler som finns fokuserar på trygghet och respekt. Ungdomarna uppmuntras att vara självständiga och att göra saker för varandra. Verksamheten erbjuder ett brett utbud av aktiviteter, inklusive symaskiner, målargrejer, gamingrum, filmrum och en musikstudio. Personalen beskriver att de har mycket möten och aktiviteter med ungdomarna för att hjälpa dem att planera och genomföra sina egna idéer. Personalens sätt att beskriva skillnaden i sitt arbetsätt visar på en stolthet från deras sida gällande sin ungdomsverksamhet.

“Jag skulle säga att om en traditionell ungdomsgård arbetar förebyggande för att hålla ungdomar borta från gatan, så jobbar vi främjande. Med att lyfta det positiva hos ungdomar, skapa delaktighet så att de är med och skapar verksamheten.”

Ytterligare en annan fyllde i beskrivningen:

“Vi har ju en del ungdomar som inte fungerar i skolan eller på andra delar av samhället som fungerar fantastiskt här. Och då försöker vi se vad som fungerar bra och bygga vidare på det, liksom även om vi vet om att den här personen har gjort det här dåliga så fokuserar vi inte på det. Utan det som personen är duktig på och tycker om att göra.”

Citaten belyser en viktig vinst som 1357 kan resultera i för ungdomar, särskilt de som inte känner att de fungerar i andra sammanhang. Där kan 1357 vara en plats där de känner att de passar in. Detta främjande arbetssätt, där fokus ligger på att lyfta fram det positiva hos ungdomarna och skapa delaktighet, gör att de kan känna sig värdefulla och engagerade.

En annan stor skillnad som personalen lyfter är att 1357:s verksamhet inte är prestationsbaserad, vilket gör att de kan ha en bredare målgrupp då det inte finns någon tävling mot varandra. Tävlingar anordnas väldigt sällan, och endast när det finns en efterfrågan från ungdomarna själva. Verksamheten bygger istället på att alla ska kunna göra saker utan självhävdelse. Detta möjliggör att ungdomar kan mötas över åldersgränserna och lära av varandra, oavsett nivå. Till exempel kan alla rita på olika nivåer och lära varandra, vilket skapar en inkluderande och stödjande miljö.

Det som förvånade personalen mest var övergången från att arbeta som fritidsledare i en större kommun till att börja arbeta i en liten kommun. I en mindre kommun är det nära till allt, både geografiskt och kontaktmässigt, vilket gör att det går mycket snabbare att få kontakt med andra vid samarbeten. Det är lättare att lära känna alla, vilket skapar en annan kontakt och trygghet. I en stor kommun kommer ungdomarna från många olika stadsdelar, vilket gör det utmanande att känna igen och lära känna alla. Personalen beskriver att det är enklare att bygga upp en trygghet med ungdomar i en mindre kommun.

De beskriver ungdomarna som de arbetar med på 1357 som kloka och välinformerade, med lätthet att uttrycka sig och ta in flera perspektiv. En av personalen hade en fördom om att arbetet i en mindre kommun skulle innebära en mer lantlig jargong och ett hårdare klimat. Även om det finns sådana aspekter, är många ungdomar väldigt kloka och snälla mot varandra, och det underlättar när ungdomarna ska hitta nya kompisar. Detta är något som de inte sett på samma sätt när de arbetade i en större kommun, där ungdomarna ofta är mer uppdelade i sina grupper.

En annan i personalen beskriver att andra troligen skulle bli förvånade över hur det är på 1357, särskilt över stämningen mellan ungdomarna och den trygghet som finns. Ungdomarna vill vara med och bestämma, påverka och vara delaktiga. Personal från större kommuner som gör studiebesök uttrycker förundran över att 1357 kan ha material som Playstation framme utan att det blir stulet eller förstört. Ungdomarna på 1357 tar hand om stället, har inte sönder saker och städar efter sig. De är medvetna om att det är deras ställe, och om något förstörs, förstör de för sig själva, eftersom det inte köps nytt bara för att någon snott en dyr sak.

Utmaningar och möjligheter att arbeta på 1357

Personalen upplever att de och andra deltagare på 1357 blir påverkade när en ungdom har det svårt eller tufft. Personalen beskriver att det är en jobbig situation när en ungdom behöver bli avstängd, även om de vet att det är rätt beslut. Likaså är det jobbigt att göra orosanmälningar.

Även om de inte tvekar att göra dem, upplever de att systemet som tar emot dessa anmälningar inte fungerar så bra som de önskar. En utmaning är att när de kontaktar socialsekreterare för att diskutera ett ärende, räknas det som en orosanmälan så fort ett namn nämns, vilket försvårar att få hjälp utan att det blir en formell anmälan. Detta kan påverka deras relation med ungdomen negativt.

En annan utmaning de beskriver var att de vid uppstarten av verksamheten upplevde det svårt att förklara för vuxna vad 1357 är för typ av verksamhet, eftersom det inte är en traditionell fritidsgård. Många trodde att 1357 skulle lösa problem med ungdomar som bråkade på torget, vilket inte är deras uppdrag. Det har också varit en utmaning att förklara behovet av planeringstid, då vissa föräldrar tycker att 1357 borde ha öppet hela tiden personalen arbetar. Men mycket arbete behöver göras utanför öppettiderna, såsom möten, förberedelser och efterarbete.

På frågan om vilka resultat eller effekter personalen anser kommer av verksamhetens arbetssätt framhåller de att det har stora effekter för ungdomar som besöker dem. En av fritidsledarna beskriver det så här:

“Jag tänker att här får ungdomarna en yta, utanför skolan och hemmet, där de kan träna på att leda varandra, träna på att planera, genomföra och utvärdera verksamhet på olika sätt. De får och kan prova på politiskt inflytande vid vissa tillfällen. De tränar på marknadsföring och skapar kontakter.”

Ytterligare en annan fyller på med fler saker som ungdomar får träna på genom att delta eller komma till 1357. De får träna på ekonomi genom att vara med och handla till sina aktiviteter samt städa efter dessa aktiviteter. Utöver det blir 1357 med sin personal en trygg miljö med trygga vuxna som möjliggör för ungdomar att kunna frågor som de inte vågar eller kan ställa någon annanstans. Så 1357 kan bidra till att ungdomarna kan utvecklas och få mer personkännedom. Personalen menar även att utvecklingen i ett samhälle, stort eller smått, börjar med att individerna kan utveckla sig. Så genom att 1357 skapar en arena för social träning, individuell utveckling och grupputveckling för ungdomar bör det ge positiva resultat för samhället i stort.

Utveckling av verksamheten

För att kunna fortsätta utveckla verksamheten behövs planeringstid, och en extra fritidsledare skulle göra stor skillnad. Detta skulle möjliggöra ökat samarbete och längre öppettider, eller en uppdelning av öppettiderna på ett annat sätt. Utvecklingen beror dock på vad ungdomarna vill göra, då de är med och bestämmer.

Personalen utvärderar sitt arbete regelbundet efter varje kväll för att bibehålla det som fungerar bra och justera det som behövs. De har tagit med sig bra metoder från tidigare erfarenheter, som att ha en timmes uppföljning varje kväll. Detta hjälper dem att avsluta dagen positivt och släppa eventuella jobbiga händelser. Reflektionen är att 1357 har ett tankesätt att fokusera på det som är bra och inte fastna i det negativa, vilket de vill göra både med ungdomarna och i sin

egna uppföljningsmetod. Detta visar på att personalen vill att verksamheten ska finnas kvar över tid och ständigt förbättras.

I nästa del får ungdomarna själva beskriva hur de känner för 1357. Först ut kommer beskrivningar av ungdomar som är aktiva där just nu.

4.2 Berättelser från nuvarande aktivt deltagande ungdomar

Det gjordes en fokusgruppintervju med sex stycken ungdomar som just nu besöker ungdomsverksamheten 1357 för att kunna fånga upp aktiva deltagarnas tankar om 1357. Ungdomarna beskriver att de väljer att komma till 1357 för att det är ett skönt ställe att ta det lugnt på och ett bra ställe att vara med kompisar om man inte vill eller kan vara hemma. Det är en kravlös miljö där man inte behöver göra något särskilt, men där det finns många möjligheter till olika aktiviteter. Personalen beskrivs som en bidragande faktor till varför ungdomarna trivs där; de är välkomnande och skapar en trygg atmosfär. Ungdomarna uppskattar att de kan träffa nya människor, umgås med sina vänner och alltid ha någon att prata med. Ungdomarna upplever 1357 en plats där ungdomarna känner sig trygga, inkluderade och fria att vara sig själva.

Likhet/skillnad med annan ungdomsverksamhet?

Ungdomarna fick frågan om vilka likheter och skillnader de såg mellan 1357 och andra liknande ungdomsverksamheter. De har besökt kyrkans "chilla", men där åker man mest dit, äter mellanmål och åker hem igen. På 1357 kan ungdomarna också chilla, men här finns det mycket mer att göra och färre regler. De kan baka, ha mat i kylan och äta med sina kompisar efter skolan. På senare tid har 1357 fått överbliven mat från Fasetten, Åtvidabergs Bildningscentrum som inkluderar både ungdomsgymnasium och vuxenutbildning. Detta gör att ungdomarna kan äta middag med sina vänner på kvällen utan att behöva åka hem.

Ungdomarna har också besökt Skylten i Linköping, men där behövde man boka, planera och betala för utrustning, vilket gjorde att det kändes mer som en aktivitet än en öppen verksamhet. På 1357 behöver de inte boka i förväg. De har även varit på Arbis, men det kändes inte lika ungdomligt utan mer vuxet och inte lika välkomnande - mer som en förening än en öppen verksamhet. De har inte varit på någon annan verksamhet som är öppen och gratis.

Vilka ungdomar är det som kommer till 1357?

1357 ska vara en öppen verksamhet men upplever ungdomarna själva att det är så? De som intervjuades uttryckte att 1357 är till för alla. De förklarade att även om inte alla kanske tror det, så finns det massor av olika aktiviteter att göra, som att spela spel, titta på film och pyssla. Om det är något som inte finns eller inte går att göra, försöker personalen lösa det. En ungdom säger:

“Ja, jag håller med de andra att det är för liksom alla ungdomar och jag vet att 1357 de som jobbar här anpassar sig utifrån ungdomarna och har liksom fixat så att om man är till exempel är intresserade av fotboll och då brukar de hyra sporthallen typ så ja, de försöker att göra det så bra för alla liksom.”

När det gäller vilka som inte kommer till 1357, svarar ungdomarna att de äldre ofta faller ifrån när många yngre börjar komma. De vill inte vara på samma ställe. Ett förslag på åtgärd är separata dagar eller längre öppettider för olika åldersgrupper. Mötesplatsen är till för ungdomar i åldern 12 - 19 år, men de flesta besökare är mellan 12 - 14 eller 17 år. Ingen över 17 år kommer till 1357. När man börjar gymnasiet går hälften i Åtvidaberg (där det finns en fotbollsinriktning på Fasetten) och hälften börjar pendla.

Tidigare var det en majoritet av tjejer som besökte 1357, men nu är könsfördelningen mer jämn. En ungdom förklarar:

“Alltså... jag tycker det börjar bli mer blandat än det var innan. För alltså om jag tänker tillbaka så var det nog nästan mer tjejer innan tror jag. Och sen nu har det kommit mer killar och det kan jag tro beror på att de flesta är intresserade av gaming. Men det är ju liksom många tjejer också.”

Förutom gamingrummet är musikrummet väldigt populärt. Andra uppskattade aktiviteter är att chilla, VR och film.

En grupp som inte kommer till 1357 är EPA-ungdomarna, som inte ser 1357 som en plats för dem. Någon enstaka kommer dit, men de flesta är ute och önskar utrymme för sina bilar, vilket inte finns på 1357. En ungdom som representerar både EPA-ungdomarna och 1357 har förmedlat att man jobbat på att få dit dem och att det finns en ingång om de vill komma.

Hur ungdomarna hörde talas om 1357 varierar. En ungdom fick information från sin bror, en annan såg affischer i skolan om en öppningsfest och möjligheten att åka till Skara Sommarland. En tredje ungdom hängde med några kompisar och gick förbi, då personalen frågade om de ville ha en rundtur.

Fritidsledare

Angående personalen, så instämmer alla ungdomar att de förmedlar en bra känsla. Ungdomarna uttrycker att det känns som att 1357 är ett andra hem - de känner sig bekväma här och vet vem de kan prata med om vad. De känner att de inte måste göra något särskilt här, utan kan bara vara. Ju mer de är här, desto bättre lär de känna personalen och vill vara här ännu mer. En ungdom beskriver sin upplevelse av hur personalen påverkar hur ungdomarna känner sig. Hen tycker att det har blivit mer bekvämt att vara på 1357 och att det verkligen känns som en plats man vill besöka. Hen upplever att personalen har tagit sina roller på allvar och att det som var bra i början nu har blivit ännu bättre.

Delaktighet

När det kommer till att känna sig delaktiga i det som händer på 1357, beskriver ungdomarna en mycket hög grad av delaktighet. De säger att i princip allt utgår från deras önskemål. Personalen uppmuntrar dem ofta att prata med dem om de vill göra något särskilt, och det finns även posters som uppmanar till detta. Ungdomarna menar att de sällan får ett nej när de kommer med idéer, utan att de istället får stöd och coachning från personalen. Till exempel, om någon vill arrangera en fest, kan personalen föreslå att de sätter samman en arbetsgrupp. Generellt sett beskriver ungdomarna en stor påverkansgrad och att deras idéer ofta blir verklighet. En ungdom säger:

“Ja, jag tycker också att vi verkligen kan påverka och det är väldigt bra för att många ungdomar har ju väldigt mycket tankar och idéer vad de vill göra på deras fritid och därför är det jättebra att man kan få chansen till att göra det. Och själv så vet jag om att vi i våran eventgrupp har gjort så att många fler ungdomar har fått tankar och idéer om liksom fester de vill göra och event och så, så det är faktiskt väldigt roligt.”

Detta belyser att delaktighet skapar kreativitet och engagemang hos ungdomarna. Detta engagemang har en förmåga att smitta av sig, vilket gör att fler ungdomar blir inspirerade av andra ungdomars delaktighet och engagemang. Det gör att ungdomarna även kan känna att de är en inspirationskälla för andra.

Förändringar och förebild

I intervjutillfället samtalade ungdomarna om att de ville ha längre öppettider. En dröm som en ungdom förmedlar är att kunna vara här efter skolan en stund för att sedan åka hem äta med familjen och sedan komma tillbaka på kvällsaktiviteter. Idag är det öppet kl. 15-21 på vardagar, förutom fredagar då det är öppet till 22. Detta skulle passa äldre ungdomar bättre då dessa ofta har möjlighet att vara ute längre tid på kvällen än de yngre ungdomarna. Däremot önskar ungdomarna att det kunde öppna redan kl. 14 för att möta upp de yngre som slutar skolan då. De beskriver att om det gick att förlänga öppettiderna skulle det bli lättare att de yngre var på 1357 mer i början av öppettiden och att de äldre kunde ha stället mer för sig själva på kvällen. De berättar att det nu kan bli så att många äldre slutar att besöka 1357 eftersom de upplever att det är mer inriktat till yngre. Detta skulle enligt ungdomarna kunna förhindras genom uppdelade tider för olika åldersgrupper och förlängda öppettider.

Utöver detta önskar ungdomarna att de hade tillgång till rummet bredvid köket igen, där det finns en scen. De saknar möjligheten att sjunga och skrika där. En ungdom uttrycker också att det vore bra om det fanns fler verksamheter i anslutning, så att det blev mer rörelse i området.

Ungdomarna anser att det borde finnas motsvarande 1357 i andra kommuner. De betonar att ungdomar behöver mötesplatser som är öppna, gratis och tillgängliga utan bokning. Där borde 1357 kunna vara en förebild för andra kommuners verksamheter för ungdomar.

1357 är betydelsefullt för ungdomarna

Ungdomarna beskriver 1357 som en plats där de känner sig trygga. De kan gå dit om de inte vill gå hem eller om vädret är dåligt. Det är också en plats för dem som inte har några kompisar, där de kan träffa personalen och göra något tillsammans, eller lära känna nya människor.

På 1357 lär sig ungdomarna att ta ansvar och hantera stress, konflikter, ekonomi och organisering genom att delta i styrelsegruppen och eventgruppen. Detta fungerar som en förberedelse inför vuxenlivet och ger värdefull erfarenhet inför praktik och jobb, samtidigt som de har roligt.

Det finns alltid något att göra på 1357, tack vare de små aktiviteter som ordnas. Till exempel arrangeras roliga läger som är gratis, så alla kan vara med. Ungdomarna uppskattar att 1357 öppnade när de var i den perfekta åldern, eftersom det inte finns något annat motsvarande. Många av dem har varit på 1357 länge och tror att personalen tycker det är roligt att se dem växa som individer.

När de tillfrågas om vad som är bäst med 1357, svarar ungdomarna att de älskar allt – gemenskapen, att det alltid finns något att göra och att det alltid finns någon att vända sig till. En ungdom nämner särskilt att hen älskar filmrummet. En annan ungdom säger:

“Är så svårt att välja typ, men det bästa är att jag får komma hit och vara med mina kompisar och känna att vi har det kul och att vi mår bra. Det är det bästa tror jag.”

Intervjuerna med de aktiva ungdomarna på 1357 visar tydligt att de verkligen gillar sin ungdomsverksamhet, är stolta över den och vill vara där. Detta engagemang och den positiva upplevelsen bidrar till en främjande och förebyggande process. Genom att erbjuda en trygg och inkluderande miljö där ungdomarna kan utvecklas och ta ansvar, främjar 1357 deras personliga och sociala utveckling. Samtidigt förebygger det negativa beteenden genom att ge dem meningsfulla aktiviteter och en stark gemenskap.

Nästa del kommer att fokusera på de ungdomar som tidigare deltagit vid 1357 men som nu inte längre är där, för att få deras perspektiv på ungdomsverksamheten.

4.3 Vad säger ungdomarna som tidigare deltagit vid 1357?

Vidare genomfördes en fokusgruppintervju med fem ungdomar som tidigare varit deltagare på 1357 men som nu blivit för gamla för att komma dit eller som av andra skäl inte längre besöker verksamheten. Ungdomarna som tidigare besökte 1357 berättar om sina första upplevelser på 1357 och hur deras relation till verksamheten har utvecklats över tid. En ungdom minns att 1357 hade vänt sig till gymnasieskolan för att få hjälp av unga vid uppstarten, och hen var en av dem som hjälpte till. En annan ungdom berättar att hen först gick in på 1357 när det regnade och var kallt ute, och började spela spel. Efter att ha tröttnat på sociala medier, fortsatte hen att gå dit regelbundet.

Några ungdomar med musikintresse brukade spela hemma hos varandra, men när de upptäckte att 1357 hade en musikstudio, blev det en ny favoritplats. Generellt sett hörde ungdomarna talas om 1357 på olika sätt – genom sociala medier som Instagram, via föräldrar eller kompisar, eller genom att de såg att det byggdes. En ungdom erkände att hen först var ointresserad och trodde att det skulle vara tråkigt, men ändrade sig snabbt efter att ha besökt platsen.

På frågan om deras första upplevelse av 1357, säger en ungdom:

“Första gången jag klev in här var det fortfarande byggarbetsplats i lokalerna... när vi väl var klara med allting så vart det ju väldigt mysigt med inredning och personalen är ju fantastisk. De lyckades ju liksom få mig onboard redan innan av någon anledning. Det är rätt bra jobbat ja.”

Idag känner sig ungdomarna trygga på 1357. De vet att de alltid kommer att hitta något att göra och att de kan sitta ner och prata med personalen. En tidigare deltagare noterar att verksamheten har utvecklats mycket sedan starten:

“De har utökat verksamheten väldigt mycket så finns ju jättemycket mer resurser till saker man kan ta på här som jag inte känner igen från min tid då. Men det känns ju som det bara är positivt och det är förståeligt också att de har mer grejer nu mot när det var

precis nyöppnat... Vi hade lite då, från början så var det ju mest av några brädspel kanske. Och sedan ja, så har de ju skaffat in allt eftersom vad folk vill ha.”

Ungdomarna beskriver en mängd olika aktiviteter som nu finns på 1357. Tidigare fanns mest brädspel och möjlighet att måla, vilket innebar att de själva fick styra upp saker. Nu finns det ett musikrum, filmrum, gamingrum och mycket mer. En ungdom berättar att hen brukade spela mycket kort och sitta och prata, medan en annan tyckte att filmrummet var väldigt häftigt och fint.

Genom att samtala med de ungdomar som var med vid uppstart men som inte längre kommer till 1357 då de är för gamla, äldre och har gått vidare framkommer en bra beskrivning av hur 1357 har utvecklats från en enkel mötesplats till en mångsidig verksamhet med en mängd olika aktiviteter. Detta har gjort det möjligt för ungdomarna att hitta något som passar just deras intressen, vilket i sin tur har skapat en trygg och inkluderande miljö där de kan växa och utvecklas.

Likhet/skillnad med andra ungdomsverksamheter

Ungdomarna berättar att andra ungdomsverksamheter sällan har gamingrum och musikstudio. Dessutom är dessa verksamheter ofta enbart för dem som bor i området, medan 1357 välkomnar alla. De beskriver att även ungdomar från Linköping har hittat till 1357 och tycker att det är bättre än deras egna ungdomsgårdar.

En ungdom påpekar att i andra sammanhang binds man ofta samman av ett specifikt fritidsintresse, som fotboll eller ridning, vilket gör att man bara träffar människor med samma intresse. På 1357 möter man däremot alla typer av människor. En ungdom säger om fördelen med 1357 jämfört med andra ställen:

“Också lite det här, att om du bara vill vara här en halvtimme så kan du ju det. Du kan ju bara komma in och spela kort och sen gå igen, medan många så här andra fritidsaktiviteter som är mer organiserade så behöver det ju vara där hela träningen så att då har du en viss tid som då måste jag vara där oavsett dagsform eller så där så.”

Detta visar på vinsten med att 1357 inte är en verksamhet med bara en aktivitet. Här finns en mångfald av aktiviteter som gaming, musik, pyssel och film, vilket gör att alla kan hitta något de gillar. Denna variation bidrar till att skapa en inkluderande miljö där ungdomar med olika intressen och bakgrunder kan mötas och umgås. Det gör också att ungdomarna kan komma och gå som de vill, utan att känna sig bundna till en specifik tid eller aktivitet, vilket ger dem större frihet och flexibilitet i hur de tillbringar sin fritid.

Målgruppen/Ungdomarna

1357 är en öppen verksamhet som välkomnar alla ungdomar, och de som intervjuades uttryckte att det finns något för alla att göra där. Det finns många aktiviteter, vilket gör det lätt att hitta andra med liknande intressen. En ungdom beskriver det så här:

“Det är mycket aktiviteter och man hittar personer som har liknande intressen. Det kan vara lite åldersskillnad, men man lär sig från varandra. Det blir som en liten förening.”

Verksamheten försöker också vara tillgänglig för ungdomar som bor utanför centralorten Åtvidaberg genom att regelbundet hyra in sig i Falerum, Grebo, Björsäter med flera.

När det gäller vilka som kommer till 1357, beskriver en ungdom att det inte hade kommit igång med så många aktiviteter när hen började gå dit, vilket gjorde att det inte var lika många besökare då som nu. En annan ungdom nämner att de som redan är aktiva i andra sammanhang och har en gemenskap kanske inte kommer till 1357. Det finns också de som inte vill komma till den här typen av platser. Vissa ungdomar är ensamma medan andra kommer i gäng. En annan ungdom förklarar att när man blir äldre, mellan 16 - 19 år, får man mer att göra i skolan och andra prioriteringar i livet, vilket gör att man inte kommer lika ofta. En ungdom som tillhör EPA-gänget berättar att de inte hänger på 1357 utan är i garagen med sina bilar.

De ungdomar som intervjuades i denna fokusgrupp har alla tidigare deltagit vid 1357, men besöker inte 1357 lika ofta i dagsläget. Med lite distans till verksamheten beskriver de 1357 som en plats som uppskattas av många för dess flexibilitet och gemenskap. Genom sina egna erfarenheter kan de belysa hur 1357 har bidragit till en positiv och stödjande miljö som främjar ungdomars personliga och sociala utveckling.

Delaktighet

Delaktighet är en central del av verksamheten på 1357. När ungdomarna tillfrågas om hur mycket de har kunnat påverka verksamheten, framgår det att personalen inte bestämmer vad som ska göras. Istället frågar de ungdomarna vad de vill göra och försöker se till att det blir verklighet. Ungdomarna måste dock vara beredda att arbeta för sina idéer, inte bara komma med dem. Ett exempel på en idé som blivit verklighet är luciatåget med epa-traktorer, där en arbetsgrupp tillsattes och ungdomar och personal planerade tillsammans.

En ungdom beskriver möjligheten att påverka så här:

“Och även det rör sig om så här specifika aktiviteter, typ blir luciatåget eller så där så är de ju väldigt öppna med att ungdomar ska vara med och anordna det. Så att visst om du kommer och önskar en massa olika aktiviteter som ska anordnas så kanske du själv måste jobba lite för att det faktiskt ska hända. Men är du själv villig att lägga ner lite tid på det så brukar det ju lösa sig på ett eller annat sätt.”

Detta visar att delaktighet inte bara är en möjlighet utan en förväntning på 1357. Ungdomarna uppmuntras att ta initiativ och ansvar, vilket stärker deras känsla av ägarskap och engagemang i verksamheten.

Vad vill ni ändra på? Och passar det i en annan kommun?

Ungdomarna som intervjuades har tydligt visat att 1357 har spelat en viktig roll i deras liv. Men även denna grupp har önskemål om längre öppettider men lägger också till att det finns ett behov av mer variation i veckoprogrammet för de ungdomar som besöker 1357 dagligen. Dessa förslag visar på ett stort engagemang och en vilja att fortsätta utveckla verksamheten även om de själva inte längre är aktiva. Samtidigt betonas vikten av att bevara de faktorer som redan fungerar bra, såsom filmrummet, relokalen och den goda stämningen. Mycket av det som fungerar kommer från det aktiva arbete med värderingar som personalen arbetat med och detta är något som ständigt behöver fortsätta arbetas med.

Ungdomarna ser också potentialen i att överföra konceptet till andra kommuner, men de betonar att det kräver en unik lokal och att ungdomarna själva är med och bygger upp verksamheten. Detta understryker vikten av en öppen mötesplats i dagens samhälle, där många ungdomar annars riskerar att bli isolerade eller sakna meningsfulla aktiviteter.

Främjande/förebyggande/Vad 1357 har betytt?

Flera ungdomar vittnar om att 1357 har haft och fortfarande har stor betydelse för dem. Det är en plats där de kan ha det trevligt istället för att sitta hemma och ha tråkigt. En ungdom beskriver hur viktigt det var att ha en gemenskap, särskilt under pandemin och när hen var ny på gymnasiet, vilket gav en trygg plats att vara på. Flertalet av ungdomarna uttrycker en stor uppskattning för personalen på 1357. En ungdom säger:

“Ja, jag skulle nog också säga personalen liksom hur välkomnande och inkluderande och i hela det här paketet så det bidrar ju till hela stämningen här.”

Att ha engagerad personal som alltid finns tillgänglig när de behöver någon att prata med, samt 1357:s stora utbud av aktiviteter som gör att det alltid finns något att göra, är centrala delar i varför 1357 har varit och är så bra för ungdomar enligt dem själva.

Ungdomarnas berättelser att 1357 inte bara erbjuder en plats för social samvaro och aktiviteter, utan också fungerar som en viktig främjande och förebyggande resurs. Genom att erbjuda en trygg och inkluderande miljö där ungdomarna kan utvecklas och ta ansvar bidrar till deras utveckling. Det engagemang och stöd som personalen visar hjälper till att främja en positiv utveckling hos ungdomarna men även att förebygga negativa beteenden.

4.4 Sammanfattning

Efter att ha tagit del av både personal och ungdomarnas tankar, åsikter och känslor kring 1357 så framkommer en tydligare bild av hur verksamheten fungerar. 1357 är en öppen och kravlös mötesplats där ungdomar kan komma och gå som de vill, vilket gör att de känner sig välkomna och bekväma. Verksamheten erbjuder många olika aktiviteter, vilket gör att alla kan hitta något som passar dem. Känslan av sammanhang (KASAM) och ett salutogent synsätt är tydligt närvarande, då ungdomarna känner sig trygga och accepterade, vilket bidrar till deras övergripande välbefinnande. Den positiva atmosfären och stödet från personalen hjälper dem att hantera stress och konflikter.

Verksamheten är inkluderande och anpassar sig efter ungdomarnas behov och önskemål, vilket gör att de känner sig sedda och hörda. Personalen på 1357 spelar en avgörande roll för ungdomarnas positiva upplevelser. De beskrivs som stödjande, engagerade och tillgängliga, vilket skapar en trygg och positiv miljö där ungdomarna trivs. 1357 främjar hälsosamt åldrande och förebygger negativa beteenden genom att erbjuda en trygg och positiv miljö där ungdomarna kan delta i meningsfulla aktiviteter. Ungdomarna lär sig viktiga färdigheter som ansvarstagande, konflikthantering och organisering. De uppmuntras att komma med idéer och förslag, och personalen hjälper dem att förverkliga dessa, vilket skapar en känsla av ägarskap och engagemang.

Nuvarande deltagare betonar känslan av trygghet och de många aktiviteterna som finns tillgängliga, medan tidigare deltagare reflekterar över hur verksamheten har utvecklats och förbättrats över tid. De beskriver hur de har kunnat påverka verksamheten och hur deras engagemang har bidragit till dess framgång.

5. Hur uppfattar tjänstemän och politikerns verksamheten 1357?

I detta kapitel kommer information från intervjuer med tjänstemän och politiker att presenteras. Dessa personer intervjuades via videosamtal för att underlätta och bidra till tidsbesparing. Information och tankar från dessa grupper hoppas kunna bidra med ett större, mer kommunalt eller samhällsperspektiv. Kapitlet är uppdelat i tre delar: tjänstemän, sakkunnig och politiker.

5.1 Tjänstemän

Enligt tjänstemännens intervjuer har det saknats mötesplatser för ungdomar under en lång tid i Åtvidabergs kommun. Det hade kanske funnits något fritidsgårdslignande kopplat till skolan, men även den hade försvunnit. Tjänstemännen framhöll att det runt 2020 fanns önskemål om att skapa något enbart för ungdomar, där de kunde vara sig själva och utvecklas. I förlängningen önskade man också minska springet på stan och motverka kriminalitet genom att erbjuda en mötesplats, för att minska antalet ungdomar som drev runt. För att komma framåt i den frågan gjordes en utredning som resulterade i 1357. Så här säger en av tjänstepersonerna om syftet med 1357:

“Syftet med verksamheten, var ju, nu kommer jag inte ihåg exakt vad det stod i utredningen, men syftet var i grund och botten att erbjuda en främjande mötesplats för unga människor, ganska mycket fokus på kreativitet i den utredningen, att de inte skulle vara en traditionell fritidsgård, bygga på ungas delaktighet och jag tror till och med att den byggde på ‘chartern’. Man skulle inte göra mer av samma. Det var det som formade 1357.”

Man skulle alltså inte göra mer av samma, och eftersom det redan fanns ett rikt föreningsliv av idrottsföreningar, landade man i att 1357 skulle vara en främjande verksamhet med inriktning mot kultur.

På frågan om vad verksamheten har för förutsättningar avseende resurser och organisering säger förvaltningschefen följande:

”I det närmaste har vi tillräckliga resurser. (...) Nya fräscha och fina lokaler, däremot så har verksamheten blivit så populär - den har vuxit så pass mycket att vi redan nu har blivit trångbudda. Vissa kvällar framför allt händer det att det är så många barn och ungdomar som vill komma att vi i värsta fall inte ens kan släppa in alla - så det är en begränsning. Personalmässigt skulle vi väl kunna önska ytterligare en fritidsledare.”

Behovet av ytterligare en fritidsledare framstår som nödvändigt då en av fritidsledaren som varit med och startade 1357 nu har andra uppgifter inom kommunen och denna tjänst har inte tillsatts. Personalgruppen har däremot haft möjlighet att plocka in vikarier eller extra bemanning vid behov. Ytterligare framkommer det att det saknas kontors- och möteslokaler för personalen. De tidigare kontorslokalerna omvandlades till ett gamingrum, vilket har gynnat arbetet att jämna ut den köns ojämnheten i vilka ungdomar som kommit till 1357. Samtidigt har det resulterat i att mötesplatsen nu står utan kontor, något som behöver åtgärdas framöver.

Tjänstemännens framhåller att 1357:s uppdrag står tydligt uttryckt i kultur- och fritidsplanen som numera finns och som i sin tur är nedbruten i en handlingsplan. Verksamheten arbetar med målstyrning och mäter delaktighet, något som också uttrycks i flera kommunala planer. Verksamheten ska arbeta med delaktighet, trygghet och gruppverksamhet.

Rent organisatoriskt så finns många beröringspunkter med andra förvaltningar såsom utbildningsförvaltningen som ansvarar för skolorna. Med skolan finns mer beröringspunkter än med andra verksamheter inom den egna förvaltningen enligt kultur- och fritidschefen, som också menar på att det skulle vara en fördel med en egen kultur- och fritidsnämnd, men att det är ovanligt i små kommuner.

Arbetsätt och delaktighet

Verksamheten arbetar strukturerat och metodiskt med att reflektera och analysera vad som fungerar och inte fungerar och detta gör de varje kväll i samband med kvällsuppföljningen. Frågor som personalen då ställer sig är följande: Vad har vi gjort bra ikväll; vilka ungdomar kom? med mera. Det är något som verksamheten följer hela tiden. I verksamheten är man duktig på att följa vilka som kommer dit, hur många tjejer, killar och icke-binära m.m. Det ger ledning och politiker ett underlag som man nu vill införa på fler ställen som indikatorer att följa upp.

Förvaltningschefen menar att arbetsättet i verksamheten är mycket framgångsrikt, då man arbetar mycket med delaktighet. Barnkonventionen är inkorporerad i strategin för 1357. Verksamheten formas tillsammans med ungdomarna och bygger på deras önskemål.

När det kommer till andra viktiga komponenter nämner förvaltningschefen att det är personalen som gör 1357 verksamhet så framgångsrik. Samtidigt lyfts komponenter såsom delaktighet och trygghet som viktiga samt att ungdomarna ska inte bara vara med och forma aktiviteter utan hela verksamheten. Angående trygghet så handlar det inte så mycket om gränssättning utan snarare om att ha en norm som skapar trygghet för alla.

Hållbarhet och utvecklingsområden

Även om tjänstemännen som intervjuades anser att 1357 är en bra verksamhet framhåller de att det krävs ett arbete för att behålla detta över tid. Det krävs motiverad personal och tillräckligt med personal, men dessa båda har med varandra att göra. Sen krävs att personalen brinner för unga och får till ett fint samspel där personal och ungdomar motiverar varandra. Apropå att personalen är så viktig för mötesplatsen så vore ett drömscenario sex heltidsanställda, så att inte verksamheten står och faller om alla nuvarande tre fritidsledare sade upp sig imorgon. I övrigt önskas öppet tisdag, onsdag, torsdag, fredag varje vecka och att man fortsätter att arbeta heltidsanställda i grupp och inte bara kvällar, så att de anställda som man har håller.

Vad kan man göra för att utveckla verksamheten? Man ska ha klart för sig att givetvis kan verksamheten utvecklas, men den håller en hög nivå på kvalitet redan idag. Vad man kan göra är att utöka lokalerna och utöka personalstyrkan. Det är dock budgetfrågor. Mötesplatsen är populär både i kommunen och utanför kommunen (studiebesök görs från andra orter). På frågan om 1357 kan exporteras som koncept, så förmedlas att det säkert går inte minst till små kommuner, kanske lite svårare till större.

Att utöka öppettiderna är ett utvecklingsområde samt att fortsätta diskutera det som ungdomarna föreslog på en träff mellan unga och politiker, det vill säga att ha åldersuppdelade tider så att äldre ungdomar också vill komma om det till exempel finns en tid för enbart ungdomar 15+.

Ett annat utvecklingsområde avser 1357:s närvaro i de fyra strategiska orterna i Åtvidabergs kommun, om det säger en politiker följande:

”Vi ska ha så lika möjligheter som möjligt över hela kommunen och det innebär att man kan ha verksamhet i våra mindre orter så är ju det jättebra, sen förstår jag ju svårigheterna med det. Men skulle önska att vi åtminstone hade en dag i veckan som man var ute. (...) nu varierar man (...) så det är rätt sporadiskt om man ser till varje ställe.”

Andra utvecklingsområden som tas upp är att jobba med ungas intresse för att påverka till exempel politiken, inte enbart ha fokus på delaktighet och inflytande i verksamheten 1357. En politiker beskriver det på följande vis:

”När vi [sic politiker] träffade de här ungdomarna - det var om inte exakt 10, så nära exakt 10. Det var en kille och resten tjejer. Sen vet jag att det är i princip femtio- femtio i 1357. De siffrorna har jag här: 50,9 % killar och 47,2% tjejer och det är väldigt bra könsfördelningen. Sen är det synd att den könsfördelningen inte hänger med i de som vill påverka gentemot oss i politiken. Däremot var de från ungdomsrådet en kille och en tjej. Jobba med intresse för påverkan hos alla kan vara en sak [sic att utveckla].”

På frågan om övrigt, så kommer detta med planeringstid och administrativt arbete upp, vilket var en kritik som riktades mot verksamheten 1357, som ansågs stå i vägen för längre öppettider. Dock så försvarades det av personalen och här har ledningen blivit självkritiska och tänkt att det kan vara en faktor till framgångssagan 1357, varför de inte längre diskuterar detta. Angående att utöka öppettiderna så krävs mer personal om det ska ske. Utifrån detta var det inte smart att ta bort Anton från verksamheten, men samtidigt var det dumt med en extern rekrytering när förmågan fanns “in house”.

Angående öppettider så lyfts det faktum att verksamheten 1357 är stängd ett par veckor på sommaren, vilket känns olyckligt enligt en av politikerna. Utifrån att det hade varit skönt att ha öppet mer och för att också få ungdomar att hitta nya hobbies, så förmedlas att ett utvecklingsområde för 1357 kan vara att utveckla samarbetet med föreningslivet lokalt.

5.2 Sakkunnig och medförfattare till förslaget gällande 1357

I en intervju med en sakkunnig som var med och skrev underlaget för att fatta beslut om ny ungdomsverksamhet i Åtvidabergs kommun framkommer det hur arbetet med att skriva fram detta underlag genomfördes. Det gjordes en kartläggning för att inhämta kunskap om hur det såg ut i kommunen. Det hade tidigare funnits en fritidsgård, Röda lyktan, som lades ner. Därefter fanns en begränsad fritidsverksamhet på Alléskolan årskurs 7 - 9, främst riktad mot ungdomar med särskilda behov av stöttning efter skolan. Ytterligare insamling gjordes genom fokussamtal och enkäter med ungdomar där det framkom att fritidsutbudet var ganska tunt, särskilt för de som inte var intresserade av idrott.

Det fanns även en politisk uppfattning om att många ungdomar riskerade att hamna i destruktiva beteenden på grund av brist på meningsfulla fritidsaktiviteter. Syftet med satsningen var att skapa en arena för ungdomar på fritiden och att få fler ungdomar att trivas med sin vardag, vilket i sin tur skulle leda till bättre prestationer i skolan.

Uppdrag och verksamhetsmål

Det första som konstaterades var att begreppet fritidsgård kunde vara problematiskt, och man ville inte skapa något som uppfattades som en traditionell fritidsgård. Målet var att skapa en arena som var öppen och i symbios med andra verksamheter i kommunen. 1357 skulle stötta ungdomar både genom att vara en verksamhet på plats och genom att fungera som en länk till andra verksamheter som ungdomarna kanske inte kände till eller hade tillträde till.

Organisering

Verksamheten placerades under kultur- och fritidsenheten för att dra nytta av synergieffekter med kulturskolan och biblioteket. Det fanns initialt en viss frustration inom kulturskolan, då vissa lärare var oroliga för att deras profession skulle bli otydlig om de också skulle ha uppdrag inom 1357. Tanken var dock att använda eventuell överkapacitet för att främja kreativt skapande inom 1357. Bemanningen och resurserna var begränsade av den ekonomiska ram som politiken satte, vilket påverkade verksamhetens omfattning och öppettider.

Resurser

Resurserna var begränsade trots politiskt stöd för 1357. Sakkunnig uttalar sig enligt nedan om detta:

“Resultatfördelningen som var i början var reducerad mot ambitionsnivån. Då ville man att det skulle vara öppet fem dagar i veckan och även vissa tider för helgaktiviteter, det var inte riktigt görligt med den resursfördelningen... Och det är ju upp till politikerna att avgöra vilken ambitionsnivå som de vill ha.”

Enligt citatet har verksamheten fått arbeta efter den satta budgeten och detta påverkar såklart hur verksamheten blir formad. Det fanns en ambition att ha öppet fem dagar i veckan och även vissa helgtider, men detta var inte möjligt med den tilldelade budgeten. Gällande lokalen i fabriksområdet som 1357 är verksam i fanns det redan ett beslut om den skulle renoveras och att det där skulle bli både bibliotek och fritidsverksamhet. En viktig parameter var att skapa en miljö som kändes trygg och relevant för tjejer, med antagandet att om tjejer känner sig välkomna, kommer även killar att komma dit.

Arbetsätt för ökad hållbarhet

1357 skulle både bedriva egen verksamhet utifrån ungdomarnas önskemål och fungera som en mäklare för att hjälpa ungdomar att komma in i det övriga fritidslivet i Åtvidaberg. Ett exempel är att om ungdomar vill spela innebandy, skulle 1357 koppla ihop dem med innebandyklubben istället för att ordna en egen turnering. Detta är en utmaning, särskilt eftersom föreningslivet ofta domineras av medelklassens barn, medan de ungdomar som kanske mest behöver stöd inte alltid hittar dit. En annan utmaning för 1357 är “samskapandet”, det vill säga att kunna möta både yngre och äldre ungdomar.

Det är viktigt att verksamheten inte blir för introvert utan fungerar som en aktiv aktör i kommunen. För att kunna säkerställa att 1357 är en verksamhet som är hållbar över tid framhåller sakkunnig vikten av uppföljning:

“Man kan ta det klassiska med kontinuitet både med personal och resurser men jag tror också att det är viktigt att uppdragsgivaren följer upp och efterfrågar vad det är de har återkommit. Det är lätt att fastna i sitt eget stuprör, vardagen har en förmåga att knacka på dörren hela tiden. Så just uppföljning delen är en viktig aspekt.”

Det som sakkunnig framhåller är att 1357 är en verksamhet som redan från framskrivning av underlag till nu har haft en hög ambition och för att säkerställa att det fortsätter att ha det behövs uppföljningar som kan påvisa och säkerställa att verksamheten utvecklas i rätt riktning.

5.3 Politiker

Förutsättningar: resursmässigt, organisatoriskt m.m.

Även de politiker som intervjuas gällande 1357 beskriver att det fanns ett direktiv om meningsfull fritid för barn och unga och syftet var också att ge ungdomarna ett alternativ till att hänga på torget. Förhoppningen har också varit att fånga upp “utsatta” ungdomar och guida dem rätt. Direktivet om en meningsfull fritid har funnits länge, men lokalerna är rätt så nya för kommunen att disponera och dessutom har ekonomin i kommunen blivit avsevärt bättre sedan “sanera eran” 2010, då man arbetade väldigt kraftfullt för att förbättra ekonomin under några mandatperioder. Nu gäller det att hålla i ekonomin och att hålla ställningarna för 1357, vilket för mycket gott med sig för dem som går dit.

Politikerna uttrycker att verksamheten har överträffat alla förväntningar. Med strama resurser har personalen vänt ut och in på sig för att ge så mycket som möjligt för pengarna. Det krävs engagerade medarbetare för det. Samtidigt framhåller politikerna vissa farhågor, exempelvis om vad som händer om man inte har samma engagerade personal på 1357. Och hur lyckas grundaren av verksamheten som nu har andra arbetsuppgifter att föra över sina ideal till verksamheten när han har en ny roll? De anser att verksamheten har gett större resultat än förväntat och samtidigt tagit mer ansvar än förväntat.

De lyfter också fram utmaningar, både lokalmässigt och personalmässigt, eftersom verksamheten är så populär. De frågar sig hur det ska fungera att behålla det de har skapat och samtidigt utöka lokalerna och verksamheten. Idag är det öppet tre dagar i veckan och sporadiskt på de tre övriga orterna. En av politikerna uttrycker en önskan om att se fler verksamheter ute i bygden, men påpekar att det är svårt att bygga upp intresse med så låg kontinuitet.

Arbetsätt och delaktighet

Politikerna ser att 1357 har ett målmedvetet arbetsätt och de är imponerade av detta. Verksamheten har nätverkat mycket med andra förvaltningar såsom skolan, socialtjänst och polis, vilket är fantastiskt, enligt en av politikerna. I övrigt har man involverat ungdomar i väldigt hög utsträckning och kunnat möta en spretig målgrupp sett till intressen och behov. Verksamheten är lugn och trygg och de har jobbat aktivt med värderingar, vilket gjort att de

inte har vandalism utan ungdomar som bryr sig och månar om sin mötesplats. Politikerna beskriver att personalen jobbar mycket med delaktighet på 1357 och det ser politikerna som lovvärt. Något som kan utvecklas mellan 1357 och politiken är engagemanget i ungdomsrådet, där endast två ungdomar sitter. De hade en särskild samling med ungdomar från 1357 och då deltog unga från 1357 och från EPA-gänget. EPA-folket önskar en lokal, där de kan ha och rå om sina bilar, då den möjligheten inte finns på 1357.

Det var politiken som gav grundförutsättningarna genom en centralt belägen lokal, men personalen har skapat en lugn och trevlig atmosfär på 1357. Detta har uppnåtts genom ett engagerat nätverkande med hela samhället och inte minst genom att bjuda in ungdomarna själva till att styra och påverka.

En av politikerna säger följande om de viktigaste komponenterna i verksamheten 1357:

“Det är ju delaktighet och tillgänglighet med tiderna. Åh, det är ju en tydlig struktur, men det är ju ändå något som man ska hålla i. Tillförlitlighet - får jag väl också säga - det ska vara öppet de tider som man säger. Sen har jag känslan av att det såklart är - det kan jag inte säga med säkerhet, men så som jag tror och hoppas så är fritidspersonalen tillgängliga om ungdomarna hör av sig. Jag har i alla fall fått den upplevelsen.”

Den typen av tillgänglighet lägger grunden för att möta upp ungdomar som känner sig svikna av vuxenvärlden. Här är 1357 en motkraft som står för goda värderingar samtidigt som hela vuxenvärlden behöver hjälpas åt. En politiker hänvisar till enkäten “OM mig” där trygghet ligger högt, men på frågor om självkänsla och delaktighet i samhället ligger Åtvidaberg lågt. Politikern menar på att det finns en “låt gå kultur” som inte är okej. Men på 1357 är det dock ingen “låt gå kultur”, utan där blir man avstängd för kvällen om man inte sköter sig som en tydlig markering, men sedan är man välkommen igen dagen därpå.

Hållbarhet och utvecklingsområde

Politikerna betonar att för att säkerställa verksamhetens långsiktighet är det avgörande att det politiska intresset för dessa frågor kvarstår, så att resurser fortsätter att avsättas till mötesplatsen. Det är också viktigt att behålla nuvarande fritidsledare och vid behov komplettera med fler. Ungdomarnas engagemang är centralt; utan dem finns ingen mötesplats. De menar även på att självkritik är nödvändigt. De ställer några frågor som skapar eftertanke:

- Arbetar vi alla efter samma röda tråd och har vi kvar samma utgångspunkt och känsla?
- Om inte, hur hittar vi tillbaka till den?
- Vad gör vi bra och hur kan vi göra mer av det?

De lyfter även upp tanken att det är lättare att starta något än att behålla det. Men vad händer om grundarna av verksamheten försvinner från kommunen? Ytterligare ett område som de framhåller som viktigt för att kunna hålla i en bra ungdomsverksamhet är att vara lyhörda för eventuellt förändrade önskemål hos ungdomarna.

När det gäller utveckling önskas att fler ungdomar engagerar sig politiskt och att fler killar deltar i möten med politiker. Vid ett möte mellan politiker och ungdomar var det endast en kille

och många tjejer, trots att mötesplatsen generellt sett har en jämn fördelning mellan killar och tjejer.

Det finns också önskemål om att ha mer öppet på mötesplatsen och att göra fler insatser för att locka fler ungdomar till 1357, så att de väntar med att ta bussen hem. Detta kräver dock mer personalresurser. En politiker påpekar att mötesplatsen inte bör vara stängd på sommaren som nu. Mer samarbete med föreningar önskas också, så att fler ungdomar hittar sitt intresse eller sin hobby.

Det finns även önskemål om att 1357 ska vara mer närvarande på de så kallade strategiska orterna, till exempel en gång i veckan istället för sporadiskt som idag. Att fortsätta bredda sig geografiskt och att arbeta för ungas engagemang i politiken är två viktiga utvecklingsområden.

En politiker kommenterar att man arbetar bra över förvaltningsgränser och att uppdraget handlar om mer än en meningsfull fritid för barn och unga; det handlar om deras hälsa.

En annan politiker uttrycker sin djupa beundran för verksamheten, som han anser är det bästa exemplet han sett under sina tio år som politiker. Han betonar vikten av att arbeta tidigt, då man får tillbaka tiofaldt. Han föreslår att verksamheten kan utvecklas genom mer åldersindelningar och hoppas att det politiska stödet för verksamheten inte bara fortsätter utan även ökar.

5.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis är både politiker och tjänstemän överens om att 1357 har varit en framgångsrik satsning som har överträffat förväntningarna. Engagerad personal och ett starkt nätverk med andra förvaltningar har varit avgörande för verksamhetens framgång. För att säkerställa fortsatt framgång och utveckling behövs ytterligare resurser, både i form av lokaler och personal, samt ett fortsatt politiskt intresse och engagemang från ungdomarna själva.

Politikerna framhåller att direktivet om en meningsfull fritid för barn och unga har funnits länge, med syftet att erbjuda ungdomar ett alternativ till att hänga på torget och att fånga upp utsatta ungdomar. Kommunens ekonomi har förbättrats avsevärt sedan 2010, vilket har möjliggjort satsningen på 1357. Verksamheten har överträffat alla förväntningar trots begränsade resurser, tack vare engagerad personal. En oro finns dock för vad som händer om den nuvarande engagerade personalen inte finns kvar.

Verksamheten är utmanande både lokalmässigt och personalmässigt eftersom så många vill delta. Det finns ett behov av att utöka lokalerna och verksamheten. För närvarande är verksamheten öppen tre dagar i veckan och sporadiskt på andra orter, men det finns önskemål om mer kontinuitet och fler verksamheter ute i bygden.

Verksamheten har nätverkat mycket med andra förvaltningar som skolan, socialtjänsten och polisen, och har involverat ungdomar i hög grad.

Tjänstemännen beskriver att i mitten av 2010-talet fanns det ingen mötesplats för ungdomar i kommunen. Kommunen ville skapa en plats där ungdomarna kunde vara sig själva och utvecklas, samtidigt som man ville minska springet på stan och motverka kriminalitet. En utredning ledde till skapandet av 1357, en mötesplats som bygger på delaktighet och kultur.

Resurserna för verksamheten anses vara nästan tillräckliga, med fräscha lokaler, men det saknas kontors- och möteslokaler för personalen. Verksamheten är så populär att det ibland blir trångt och man måste tacka nej till ungdomar. Verksamheten arbetar med målstyrning och mäter delaktighet, och det finns tydliga mål i kultur- och fritidsplanen samt handlingsplaner.

Organisatoriskt finns många beröringspunkter med andra förvaltningar, särskilt utbildningsförvaltningen. Verksamheten arbetar strukturerat med att reflektera och analysera vad som fungerar varje kväll. Personalen anses vara den viktigaste komponenten för verksamhetens framgång, med delaktighet och trygghet som centrala värden.

För att utveckla verksamheten ytterligare skulle man kunna utöka lokalerna och personalstyrkan, men detta är budgetfrågor. Mötesplatsen är populär både i och utanför kommunen, och konceptet skulle kunna exporteras till andra små kommuner. Att utöka öppettiderna och ha åldersuppdelade tider är också utvecklingsområden. Planeringstid och administrativt arbete har tidigare kritiserats, men anses nu vara en faktor till verksamhetens framgång.

6. Hur uppfattar övriga samverkansparter verksamheten 1357?

Nedan kommer en redogörelse för intervjuer med samverkansparter till 1357. En ungdomsverksamhet arbetar inte isolerat eller helt självständigt utan har flera beröringspunkter mot andra verksamheter och myndigheter som alla har samma målgrupp, ungdomar. Som det framkom i kunskapsöversikten i början av denna rapport behöver en ungdomsverksamhet ha en aktiv samverkan med andra viktiga samhällsaktörer såsom skola, polis och socialtjänsten. För att se hur 1357 har arbetat för att kunna vara en del av ett större system har intervjuer gjorts med polismyndigheten, socialtjänsten och skolan. Först ut är Polisens syn på verksamheten 1357 samt deras samverkan.

6.1 Polisen

Polisen välkomnade starten av 1357 eftersom Åtvidaberg länge saknat en ungdomsgård. En plats där ungdomar kan umgås och göra roliga saker tillsammans har varit efterfrågad av polisen. 1357 har lyckats skapa en inkluderande mötesplats med aktiviteter som inte är för styrda, vilket gör att ungdomarna själva kan bestämma innehållet. Detta skiljer sig från andra verksamheter som har mer strukturerade temakvällar.

Samarbete med 1357

Samarbetet mellan polisen och 1357 har varit bra från början. Områdespoliserna, som är lokalt förankrade, ser vinsten av att samverka med så många som möjligt i det lokala samhället. Polisen beskriver vinster hur samverkan ser ut:

“Vi har en bra samverkan med 1357, vi åker tid sporadiskt och behöver inte vara planerade utan bara att vi kollar läget och snackar med ungdomarna. Det är en bra plats för oss att snacka med ungdomarna. 1357 har ett brett spann på åldrar som är där vilket gör att vi har möjlighet att träffa många och en del som är där är ungdomar som vi är intresserade av men även att avdramatisera att nu kommer polisen och vi skapar relationer på det sättet. Det har varit jätte värdefullt.”

Den typ av relationsskapande som polisen beskriver är gynnsamt för alla parter. När personalen på 1357 ser eller hör något oroande, ringer de polisen för att bolla situationen. Vid pågående brott ringer de 112, men för tidigare händelser kontaktar de polisen för råd och ibland leder det till en orosanmälan till socialtjänsten.

Förbättringsområden

Polisen ser få förbättringsområden eftersom samarbetet fungerar bra. De nämner att de skulle kunna göra ännu mer tillsammans, som att delta i återkommande aktiviteter som luciatåg med A-traktorer. Polisen har också hjälpt till att starta en förening, Åtvidabergs bästa bilförare, och försöker vara med så mycket som möjligt för att skapa en normal bild av polisen och bygga relationer med ungdomarna.

Utmaningar och styrkor i samarbetet

En utmaning är att samverka ofta blir relationsbunden, vilket gör den sårbar när någon slutar. Det är viktigt att överlämna relationer och samverka till nästa person som kommer. Polisen ser också att det kan vara svårt för de som inte är vana vid samverka att veta hur de ska agera i vissa situationer, som vid pågående brott eller när de ska skriva en orosanmälan. Kommunen kan bli bättre på att ge personalen tydliga riktlinjer för hur de ska agera i olika situationer.

Tidigare samarbeten och överraskningar

Tidigare fanns en ungdomsverksamhet på Alléskolan, och samarbetet med den var liknande, men de hade bara öppet på eftermiddagar. 1357 har större och fräschare lokaler, vilket är en förbättring. Polisen är imponerad av 1357:s innehåll och verksamhet, samt personalens engagemang och driv. Avslutningsvis beskriver polisen att de ser 1357 som en mycket viktig verksamhet som bidrar till att skapa en trygg och inkluderande miljö för ungdomarna i Åtvidaberg. De hoppas att verksamheten får finnas kvar och utvecklas vidare, och ser framgången i att alla inblandade parter vet vad de ska göra för att hjälpa ungdomarna på bästa sätt.

I nästa del kommer tankar från intervjuer med en person som är verksam inom socialtjänstens verksamhet som fältare, behandlare och kurator.

6.2 Socialtjänsten

Representanten för socialtjänsten beskriver att 1357 skiljer sig från andra fritidsgårdar genom att vara ungdomsdrivet. Personalen lägger stor vikt vid att låta ungdomarna själva driva verksamheten och komma med idéer, istället för att vuxna ska hitta på aktiviteter åt dem. Detta skapar motivation för ungdomarna att förverkliga sina egna intressen. Verksamheten är kreativ och inkluderar aktiviteter som musik, skapande och bakning.

Ett exempel på en lyckad aktivitet är luciatågen för motorburna ungdomar, en stor grupp i Åtvidaberg. Dessa ungdomar, som ofta får negativ uppmärksamhet, har genom 1357 fått en plattform att visa upp sina bilar och musikanläggningar. Detta har förändrat vuxnas syn på dem och minskat klagomålen. Gruppen har även anordnat bakluckeloppis och drive-in bio, och bildat föreningen Åtvidabergs bästa bilförare.

1357 har också lyckats fånga upp ungdomar som har svårt att vara i stora grupper genom att erbjuda aktiviteter som rollspel. Detta ger dessa ungdomar en möjlighet att delta i en mer strukturerad och trygg miljö. Verksamheten är inte styrd av vuxna utan låter ungdomarna själva styra sin fritid med stöd från personalen.

Samarbete med 1357

Samarbetet med 1357 beskrivs som naturligt och effektivt. Fältarna har ofta varit på 1357 och spelat spel med ungdomarna, vilket har lett till en naturlig samverka med personalen. Detta har underlättat när det behövs göras orosanmälningar eller bolla frågor. Den korta vägen mellan olika professioner i en liten kommun som Åtvidaberg underlättar samverka.

Strukturerad samverkan fanns tidigare i ett forum som nu ersatts av ÅBOR (Åtvidabergs brottsförebyggande råd), som fokuserar på övergripande samhällsnivå. Nu sker samverkan mer informellt, där fältarna och personalen på 1357 kontakter varandra vid behov. Ungdomshälsan samverkar också med 1357 genom att sätta upp affischer och ordna studiebesök för ungdomar som behöver en fritidsaktivitet.

Informanten från socialtjänsten beskriver att tillgängligheten och flexibiliteten hos 1357 upplevs som mycket positiv. Personalen är öppen och inte begränsad i vad som går att göra. De har alltid varit hjälpsamma när det funnits behov av att använda deras lokaler för samtal under dagtid. Det är lätt att kontakta dem via mail eller telefon, och de är alltid villiga att hjälpa till. Den nära relationen mellan fältare och personal på 1357 underlättar samverkan. Däremot behöver den strukturerade samverkan förbättras på en högre kommunal nivå. Det behövs en modell för samverkan, som SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid), för att kunna möta framtida problem. Samverkan är lätt när det bara är med personal på 1357, men när flera aktörer är inblandade behövs en tydligare struktur. Detta är viktigt för att säkerställa att kunskapen om bra arbetssätt och samverkansstrukturer inte försvinner när personal byts ut.

Skillnader från tidigare samarbeten

Det finns ingen annan ungdomsverksamhet i Åtvidaberg att jämföra med, men jämfört med Linköping är 1357 mer relationsbaserat på grund av den mindre storleken. Ungdomarna får planera och genomföra aktiviteter själva, men det finns också utrymme för att bara vara och se på film. Detta är en skillnad från andra ungdomsgårdar.

1357 möter ungdomar med neuropsykiatriska utmaningar på ett bra sätt genom att erbjuda hörn och rum där de kan komma undan. Detta skapar en möjlighet att fånga upp dessa ungdomar på ett bra sätt och samarbeta kring deras behov. Verksamheten är inte en traditionell fritidsgård där saker slås sönder eller försvinner, utan en trygg och inkluderande plats för alla ungdomar.

Övriga tankar

Inledningsvis fanns en viss skepsis kring om ungdomarna skulle klara av det ungdomsdrivna konceptet på 1357. Personalen på 1357 träffar en bredare blandning av ungdomar än vad behandlare och kuratorer ofta gör, vilket ledde till en viss osäkerhet om ungdomarna skulle kunna hantera ansvaret. Personalen från socialtjänsten talar om 1357 och dess förhållningssätt:

“Jag vet inte om det är ett uttänkt förhållningssätt att motivera och inte lägga lösningar i knät på ungdomarna utan låta idéerna komma från dem själva och hjälpa dem istället... 1357 har hållit på med det och inte vacklat eller vikt sig gällande det förhållningssättet och det har uppenbarligen funkat. Och jag tänker att det på sikt kan bli det nya normaliserade sättet att göra saker.”

Det har visat sig att ungdomarna klarade det upplägget utmärkt. Så förhoppningsvis kan detta förhållningssätt vara något på spåret och fortsätta att användas och införlivas över generationer i den lilla kommunen.

Övriga tankar

1357 är en kreativ verksamhet som bjuder in ungdomarna att själva styra och skapa, vilket ger dem självkänsla. Lokalen är bra placerad och fint ordnad för att locka till skapande och aktiviteter. Det finns en önskan om att frivården ska flytta till samma område som 1357, nära biblioteket, centrum och gymnasieskolan, eftersom lokaler spelar en stor roll. 1357 har unika lokaler som skiljer sig från andra fritidsgårdar, utan pingisbord eller kiosk, vilket bidrar till en annorlunda och positiv miljö. Flexibiliteten och förhållningssättet att låta ungdomar skapa eget och klara av saker skapar självkänsla och förmedlar att inget är omöjligt.

Till sist kommer en redogörelse av en intervju med en rektor i Åtvidaberg. Även här kommer tankar om 1357:s verksamhet samt samarbete mellan skola och 1357 att beskrivas.

6.3 Skolan

Rektorn anser att 1357 har en tydlig beskrivning av sin verksamhet och syftar till att kompensera ungdomarnas fritid. Det finns ingen annan liknande verksamhet i kommunen att jämföra med, men rektorn är tacksam för att 1357 finns, särskilt eftersom skolan tidigare hade en ungdomsgård som lades ner för flera år sedan.

Samarbetet med 1357 är mycket värdefullt och gör det möjligt att se elevens hela skoldag och fritid, vilket skapar meningsfullhet för dem. 1357 informerar på föräldramöten, vilket hjälper skolan att kommunicera samarbetet till vårdnadshavare. Ett pågående arbete med att skapa ett årshjul för att strukturera samarbetet har stannat upp på grund av chefsbyten samt att 1357 var i en uppstartsfas, men rektorn ser ändå att det finns en stark vilja att utveckla detta vidare.

“Men grunden till ett bra samarbete finns där och jag tror att det kommer bli riktigt bra. För målet är att vi behöver hjälpas åt då vi möter samma ungdomar och vi vill att det ska vara bra både i skolan och på fritiden för dem. Vi vuxna och de verksamheter som möter ungdomar behöver samarbeta för att nå bästa resultat.”

Rektorn anser att det nu borde gå att bygga vidare för att få en tydligare struktur för samarbetet, inklusive syfte och delmål.

Redan nu finns det ett utbyte av tjänster mellan skolan och 1357. Personal från 1357 besöker skolans studiehall någon gång i månaden och håller aktiviteter, vilket uppskattas av eleverna och visar upp 1357:s verksamhet. Skolan använder också 1357:s lokaler för elever som behöver en annan studiemiljö, vilket har varit mycket positivt. Det finns även exempel på studenter som gör sin praktik på 1357.

Skillnader från tidigare samarbeten

Rektorn har tidigare arbetat med LSS i Linköping och ser att 1357 har en flexibilitet i sitt arbete för att hitta aktiviteter på både individ- och gruppnivå. 1357 vill ha mer aktiviteter än bara en plats att hänga på, vilket skiljer sig från andra ungdomsverksamheter. Hon upplever att det är lätt att få kontakt med 1357, enkelt att få till ett möte eller ställa frågor. Dessa aspekter gör ett samarbete lättarbetat. Det är till och med så att hon har svårt att komma på några utmaningar hon märkt av. Det hon ändå vill betona är vikten av att förhandla fram en modell eller struktur för samarbetet som inte är personberoende. Det behövs en gemensam vision och mål, och hur

detta ska göras kan överlåtas till de som arbetar i verksamheten. Det är viktigt att 1357 inte blir för smal i sin inriktning och att verksamheten tilltalar så många ungdomar som möjligt. Samarbete mellan skola, polis och 1357 är avgörande för att visa ungdomarna att de vuxna finns där för deras skull och att kommunen arbetar tillsammans för deras bästa.

6.5 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan en gemensam analys av de samverkansparter som intervjuas visa på att 1357 har skapat en inkluderande och ungdomsdriven mötesplats som skiljer sig från andra fritidsgårdar genom att låta ungdomarna själva bestämma innehållet i aktiviteterna. Verksamheten har också lyckats fånga upp ungdomar med olika behov, inklusive de med neuropsykiatriska utmaningar, genom att erbjuda en trygg och strukturerad miljö.

Samarbetet mellan 1357 och olika aktörer som polisen, socialtjänsten och skolan har varit mycket positivt och naturligt. Polisen besöker 1357 sporadiskt för att skapa relationer och avdramatisera sin närvaro, medan socialtjänsten och fältarna har en nära och informell samverkan med personalen på 1357. Skolan uppskattar samarbetet som gör det möjligt att se elevens hela skoldag och fritid, och använder även 1357:s lokaler för elever som behöver en annan studiemiljö.

Trots det goda samarbetet finns det områden som kan förbättras. Polisen och socialtjänsten nämner behovet av tydligare riktlinjer och strukturerad samverkan på en högre kommunal nivå och skolan efterfrågar en tydligare struktur för samarbetet, inklusive syfte och delmål, och vill utveckla ett årshjul för att strukturera samarbetet.

Ingen samverkan är utan utmaningar och här lyfter både polisen och socialtjänsten en utmaning med att samverkan ofta blir relationsbunden och därmed sårbar när personal byts ut.

Alla tre aktörer är imponerade av 1357:s innehåll och verksamhet, samt personalens engagemang och driv. Polisen och socialtjänsten har sett hur ungdomarna har klarat av det ungdomsdrivna konceptet utmärkt, vilket har förändrat vuxnas syn på dem och minskat klagomålen. Skolan uppskattar flexibiliteten och tillgängligheten hos 1357, och ser verksamheten som en viktig del av att skapa meningsfullhet för eleverna.

Samarbete mellan skola, polis, socialtjänst och 1357 är avgörande för att visa ungdomarna att de vuxna finns där för deras skull och att kommunen arbetar tillsammans för deras bästa. Det finns en önskan om att utveckla en gemensam vision och mål för samarbetet, och att säkerställa att verksamheten fortsätter att vara en trygg och inkluderande plats för alla ungdomar i Åtvidaberg.

7. Uppföljningens huvudresultat

I detta kapitel redovisas i avsnitt 7.1 till och med 7.5 utfallet av uppföljningens huvudresultat i form av svar på frågeställningarna baserat på de resultat som redovisats i kapitlen 3, 4, 5 och 6. Vidare redovisas i avsnitt 7.6 en diskussion av uppföljningens utfall i relation till den teoretiska ramen från kapitel 2.

7.1 Hur kan verksamheten 1357 beskrivas vad gäller aktiviteter, besökare och eget kvalitetsarbete?

Verksamheten 1357 har implementerat ambitiösa rutiner för systematisk uppföljning och samlar in nyckeltal och genomför återkommande enkäter till ungdomarna som ett led i kvalitetsarbete. Baserat på dessa nyckeltal kan man se att utvecklingen för åren 2022 respektive 2023 visar att volymen i verksamheten ökat rejält. Vad gäller totala antalet besökare är denna ökning från 2831 till 4818, det vill säga en ökning med cirka 70 procent. Det genomsnittliga antalet besökare per kväll/event ökar från 26,4 till 34,3, vilket motsvarar cirka 30 procent.

Antalet och inriktningen på såväl planerade som av ungdomarna initierade aktiviteter uppvisar en stor bredd och omfattar hantverk, musik, matlagning, dans, scenkonst, tävlingar, idrott, IT, media, gaming likväl som sociala aktiviteter, samtal, demokratiteman, studier, läsning etc.

De enkätundersökningar som verksamheten 1357 genomfört 2022 och 2023 är dock att betrakta som ett tillgänglighetsurval och utfallet bör tolkas med försiktighet och inte generaliseras till hela gruppen av ungdomar som besöker verksamheten 1357. Sammantaget ger dock utfallet av utvärderingarna bilden av en verksamhet som ungdomarna uppfattar som klart positiv. Detta gäller att ungdomarna uppfattar att de kan vara delaktiga i verksamheten, att man känner sig lyssnad på och trygg, att man blir bemött på ett bra sätt, inte upplever sig kränkt av vare sig personal eller andra ungdomar, samt att man har goda möjligheter att lära sig något nytt.

Skillnaderna ungdomarnas uppfattningar om verksamheten i relation till bakgrundsvariabler är små eller relativt små beroende på ungdomarnas kön, ålder, om de har en funktionsnedsättning eller ej, samt om de är utlandsfödda eller har utlandsfödda föräldrar. Sammantaget stödjer detta tolkningen att verksamheten 1357 är utformad med goda möjligheter föra alla typer av ungdomar till delaktighet, att bli lyssnade på, känna trygghet och bli bemötta på ett bra sätt samt att verksamheten 1357 är positiv ur ett mångfaldsperspektiv.

7.2 Hur uppfattar medarbetare och ungdomar verksamheten 1357?

Baserat på intervjuer och fokusgrupper med både personal och ungdomar så framkommer en bild av verksamheten 1357 som en öppen och kravlös mötesplats där ungdomar kan komma och gå som de vill, vilket gör att de känner sig välkomna och bekväma. Verksamheten erbjuder många olika aktiviteter, vilket gör att alla kan hitta något som passar dem. Känslan av sammanhang (KASAM) och ett salutogent synsätt är tydligt närvarande, då ungdomarna känner sig trygga och accepterade, vilket bidrar till deras övergripande välbefinnande. Den positiva atmosfären och stödet från personalen hjälper dem att hantera stress och konflikter.

I detta sammanhang spelar personalen på 1357 en avgörande roll och de beskrivs som stödjande, engagerade och tillgängliga, vilket skapar en trygg och positiv miljö där ungdomarna trivs. Förhållningssättet bidrar till att förebygga negativa beteenden i en positiv miljö där ungdomarna kan delta i meningsfulla aktiviteter och lära sig viktiga färdigheter som ansvarstagande, konflikthantering och organisering.

Nuvarande deltagare betonar känslan av trygghet och de många aktiviteterna som finns tillgängliga, medan tidigare deltagare som också intervjuats reflekterar över hur verksamheten har utvecklats och förbättrats över tid. De beskriver hur de har kunnat påverka verksamheten och hur deras engagemang har bidragit till dess framgång.

7.3 Hur uppfattar tjänstemän och politiker verksamheten 1357?

Sammanfattningsvis är både politiker och tjänstemän överens om att 1357 har varit en framgångsrik satsning som har överträffat alla förväntningar trots begränsade resurser. Engagerad personal och ett starkt nätverk med andra förvaltningar har varit avgörande för verksamhetens framgång.

Verksamheten har kopplingar till andra förvaltningar som skolan, socialtjänsten och polisen, och har även involverat ungdomar i hög grad. Det uppfattas som positivt att man arbetar med målstyrning och mäter delaktighet, och det finns tydliga mål i kultur- och fritidsplanen samt handlingsplaner. Vidare att verksamheten arbetar strukturerat med att reflektera och analysera vad som fungerar. Personalen anses vara den viktigaste komponenten för verksamhetens framgång, med delaktighet och trygghet som centrala värden.

För att säkerställa fortsatt framgång och utveckling behövs dock ytterligare resurser, både i form av utökade lokaler och personal, samt ett fortsatt politiskt intresse och engagemang från ungdomarna själva. En oro finns dock för vad som händer om den nuvarande engagerade personalen inte finns kvar.

7.4 Hur uppfattar olika samverkansparter verksamheten 1357?

De samverkansparter som intervjuats uppfattar att 1357 har skapat en inkluderande och ungdomsdriven mötesplats som skiljer sig från andra fritidsgårdar genom att låta ungdomarna själva bestämma innehållet i aktiviteterna. Verksamheten har också lyckats fånga upp ungdomar med olika behov, inklusive de med neuropsykiatriska utmaningar, genom att erbjuda en trygg och strukturerad miljö. Samarbetet mellan 1357 och olika aktörer som polisen, socialtjänsten och skolan har varit mycket positivt och naturligt. Skolan uppskattar samarbetet som gör det möjligt att se elevens hela skoldag och fritid, och använder även 1357:s lokaler för elever som behöver en annan studiemiljö.

Trots det goda samarbetet finns det områden som kan förbättras. Polisen och socialtjänsten nämner behovet av tydligare riktlinjer och strukturerad samverkan på en högre kommunal nivå och skolan efterfrågar en tydligare struktur för samarbetet, inklusive syfte och delmål. Ingen samverkan är utan utmaningar och här lyfter både polisen och socialtjänsten en utmaning med att samverkan ofta blir relationsbunden och därmed sårbar när personal byts ut. Det finns en

önskan om att utveckla en gemensam vision och mål för samarbetet, och att säkerställa att verksamheten fortsätter att vara en trygg och inkluderande plats för alla ungdomar i Åtvidaberg.

7.5 Kritiska aspekter och områden för förbättring

Även om 1357 får mycket beröm, finns det vissa utmaningar, särskilt inom strategisk samverkan. Här diskuteras det och andra utmaningar och framtida förbättringar för att säkerställa att 1357 fortsätter att få positiva omdömen.

Struktur och riktlinjer för samarbete

För att förbättra den strukturerade samverkan på en högre kommunal nivå behövs en modell exempelvis SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid) för att hantera framtida utmaningar t ex kriminalitet bland unga. När flera aktörer är inblandade krävs en tydligare struktur för att säkerställa att kunskap om effektiva arbetssätt och samverkansstrukturer bevaras trots personalbyten. En strukturerad samverkan där flera professioner är involverade ger större vinster. Ungdomar som behöver hjälp har ofta behov av stöd från flera olika professioner, vilket kräver ett väl fungerande samarbete. Införandet av en modell som SSPF, som saknas i verksamhetens och kommunens arbetssätt, skulle kunna öka och förstärka de positiva effekterna av 1357:s arbete. Genom att implementera en sådan modell kan man säkerställa att ungdomarna får den omfattande hjälp de behöver i samband med allvarlig problematik, vilket i sin tur stärker verksamhetens positiva inverkan och avlastar den.

Skolan ser också utmaningar med strukturerad samverkan. Det är viktigt att skapa en samsarbetsmodell som inte är beroende av enskilda personer. En gemensam vision och mål behövs, och hur detta ska uppnås kan överlåtas till de som arbetar i verksamheten. Det är avgörande att 1357 inte blir för snäv i sin inriktning och att verksamheten attraherar så många ungdomar som möjligt. Samarbete mellan skola, polis och 1357 är viktigt för att visa ungdomarna att de vuxna finns där för deras skull och att kommunen arbetar tillsammans för deras bästa.

Ett årshjul och målstyrning kan hjälpa till att strukturera och följa upp verksamheten på ett systematiskt sätt. Även om deltagare från socialtjänsten beskriver samverkan som naturlig och effektiv, önskar rektorn en mer strukturerad samverkan för att inte riskera att tappa bort framgångsrik samverkan när individer slutar i verksamheter.

Beroende av engagerad personal

Verksamheten är sårbar om den nuvarande engagerade personalen skulle sluta. Det är viktigt att hitta sätt att säkerställa kontinuitet i personalstyrkan, exempelvis genom att utveckla tydliga rutiner och strukturer som kan överföras till ny personal. Politikerna uttrycker oro över vad som händer om alla så kallade eldsjälar skulle sluta, vilket understryker behovet av att bibehålla och stötta den engagerade personalen.

Begränsade lokaler och resurser

Lokalerna är fräscha, men det finns behov av fler kontors- och möteslokaler för personalen, eftersom deras personalkontor byggdes om till gamingrum. Verksamheten är populär och ibland blir det trångt, vilket innebär att man måste tacka nej till ungdomar. Det finns också ett

behov av att utöka öppettiderna och ha åldersindelade tider för att bättre möta ungdomarnas behov. Ungdomarna själva önskar längre öppettider och åldersindelade sådana för att bibehålla de äldre (över 17 år) i verksamheten.

Utökning av verksamheten

Det finns potential att utöka lokalerna och personalstyrkan, samt att exportera konceptet till andra små kommuner. Politikerna önskar mer närvaro i de strategiska orterna utanför Åtvidaberg, helst en dag varje vecka. De önskar också att verksamheten inte vore stängd på sommaren. För att utveckla verksamheten vidare behövs mer tid för planering, och en extra fritidsledare skulle vara till stor hjälp. Det finns också potential i samarbete med föreningslivet, så att ungdomarna också finner andra hobbies och mötesplatser. Det kan minska sårbarheten i verksamheten och utsattheten för de barn och ungdomar som är hemma på sommaren då 1357 har stängt.

Önskan om att jobba med att skapa ett intresse för påverkan

Det lyfts en besvikelse över att så få killar deltagit i dialog med politikerna, då 1357 som verksamhet har lika många killar som tjejer. I samband med den politiska dialogen deltog i princip bara tjejer med ett undantag varför mer politiskt intresse och engagemang hos ungdomarna önskas arbetas med på 1357.

Bibehålla det som redan uppnåtts

Det är viktigt att bibehålla det som redan har uppnåtts, såsom engagerad personal och en tydlig värderingsgrund där ungdomars behov står i centrum. Ett exempel på värdegrunden är att om någon stökar blir den avvisad för kvällen, men välkommen igen dagen därpå för att tydliggöra vad som gäller och för att skydda mötesplatsen från kränkningar och stök. Genom en stor dos med frihet under ansvar, har mötesplatsen 1357 fått en kultur där ungdomarna tar hand om grejerna och lokalerna och varandra, och ingen vandalism förekommer. Att säkerställa att verksamheten fortsätter att vara en trygg och inkluderande plats för alla ungdomar är avgörande för dess långsiktiga framgång.

7.6 Uppföljningens huvudresultat i teoretisk belysning

Baserat på data från personal, deltagande ungdomar, politiker och samarbetsparter framträder en tydlig bild av ungdomsverksamheten 1357. Verksamheten har visat sig vara en viktig och uppskattad mötesplats som skiljer sig från traditionella ungdomsgårdar genom sitt ungdomsdrivna koncept och sitt fokus på delaktighet, främjande och förebyggande arbete, samt känslan av sammanhang (KASAM). I det följande redovisas hur utfallet kan tolkas och förstås i relation till det teoretiska ramverk som presenteras i kapitel 2 i föreliggande rapport.

Delaktighet

En av de mest framträdande aspekterna av 1357 är den höga graden av delaktighet som erbjuds ungdomarna. De uppmuntras att komma med idéer och förslag, och personalen hjälper dem att förverkliga dessa. Detta skapar en känsla av ägarskap och ansvarstagande bland ungdomarna, vilket i sin tur stärker deras engagemang och trivsel. Denna delaktighet är inte bara begränsad

till aktiviteter utan genomsyrar hela verksamheten, vilket gör att ungdomarna känner sig sedda och hörda.

Främjande och Förebyggande

Verksamheten på 1357 har en tydlig främjande och förebyggande inriktning. Genom att erbjuda en trygg och positiv miljö där ungdomarna kan delta i meningsfulla aktiviteter, bidrar 1357 till deras övergripande välbefinnande. Ungdomarna lär sig viktiga färdigheter som ansvarstagande, konflikthantering och organisering. Den positiva atmosfären och stödet från personalen hjälper dem att hantera stress och konflikter, vilket förebygger negativa beteenden och främjar hälsosamt åldrande.

Känslan av Sammanhang (KASAM)

KASAM är en central del av 1357:s verksamhet. Ungdomarna känner sig trygga och accepterade, vilket bidrar till deras känsla av sammanhang. Denna känsla av sammanhang är avgörande för deras övergripande välbefinnande och personliga utveckling. Genom att erbjuda en öppen och stödjande miljö, hjälper 1357 ungdomarna att känna sig delaktiga och engagerade i verksamheten.

Fritidsledarens Roll

Fritidsledarna på 1357 spelar en avgörande roll för verksamhetens framgång. De beskrivs som stödjande, engagerade och tillgängliga, vilket skapar en trygg och positiv miljö där ungdomarna trivs. Fritidsledarna fungerar som mentorer och förebilder för ungdomarna, och deras engagemang och närvaro är avgörande för att skapa en positiv atmosfär och främja ungdomarnas utveckling.

8. Slutord

Syftet med uppföljningen av ungdomsverksamheten 1357 som presenterats i denna rapport är att belysa samt analysera verksamheten utifrån förhållningssätt, metoder, aktiviteter, förutsättningar i form av ramar, resurser, hinder och möjligheter och i hur det yttrar sig i uppfattningar hos medverkande personal, målgruppen ungdomar, politik och tjänstemannaorganisation. Vidare är syftet att belysa hur verksamheten 1357 och dess utformning kan utveckla den egna och andra liknande verksamheter. Baserat på uppföljningens huvudresultat som redovisats ovan följer här nu ett försök att belysa detta syfte.

Sammanfattningsvis visar analysen att 1357 är en framgångsrik och uppskattad verksamhet som har potential att utvecklas ytterligare genom att adressera de identifierade utmaningarna och utnyttja de möjligheter som finns. Fortsatt engagemang från personal, ungdomar och andra aktörer är avgörande för att säkerställa verksamhetens långsiktiga framgång. Genom att fortsätta utveckla verksamheten och samarbetet med andra aktörer kan 1357 fortsätta att vara en framgångsrik och hållbar verksamhet över tid.

Angående utvecklingsområdena är både ungdomar, tjänstepersoner, politiker och samverkansparter tydliga med att de redan är nöjda med verksamheten, då den håller en mycket hög kvalitet, men att om något ska bli bättre så förs det generellt sett fram en sak som båda "läger" instämmer i. Dels önskar de längre öppettider och ungdomarna önskar också åldersindelade sådana, för att bibehålla de äldre (läs över 17 år) i verksamheten. Politikerna önskar också mer närvaro i de strategiska orterna, det vill säga utanför Åtvidaberg. Politikerna önskar också mer politiskt engagemang hos ungdomarna under 1357. Ett annat utvecklingsområde är samverkan. Även om deltagare från socialtjänsten beskriver samverkan som naturlig, effektiv och av mer relationsbunden karaktär önskar rektorn däremot att samverkan skulle bli mer strukturerad för att inte riskera och tappa bort framgångsrik samverkan då individer sluter i verksamheter.

Men än viktigare än att utveckla verksamheten ter sig att bibehålla det som redan har uppnåtts så att det upprätthålls såsom engagerad personal, en fortsatt tydlig värderingsgrund där ungdomars behov står i centrum. Ett exempel på värdegrunden är att om någon stökar blir den avvisad för kvällen, men välkommen igen dagen därpå för att tydliggöra vad som gäller och för att skydda mötesplatsen från kränkningar och stök. Ett annat exempel på tydlig värdegrund, men med lite gränssättning är att personalen inte säger till om energidryckintag, utan tar de stora konflikterna framför de små. Genom en stor dos med frihet under ansvar, har mötesplatsen 1357 fått en kultur, där ungdomarna tar hand om grejerna och lokalerna och varandra och ingen vandalism förekommer. I jämförelse med andra mötesplatser i andra kommuner som har saker inlåsta och där man får betala för att låna/hyra utrustning utifrån idén om vandalism och stöld i åtanke, så har 1357 en helt annan approach. Personalen på 1357 menar på att de har sökt sig till mötesplatsen för att de önskar jobba med frihet under ansvar och positiv förstärkning, vilket de inte upplever i grannkommunen. Politikerna ger uttryck kring oro om vad som händer om alla så kallade eldsjälar skulle sluta.

Mötesplatsen 1357 visar prov på att vara främjande och förebyggande med ett salutogent förhållningssätt som utgår från KASAM. Detta märks genom det faktum att vissa ungdomar till synes fungerar på 1357, men inte på andra arenor såsom skolan. Det visas också tydligt genom begränsning av regler och istället tonvikt på en gemensam positiv värdegrund som tar fasta på ungdomarnas styrkor och förmågor, det vill säga på det som är friskt och fungerar. Det illustreras också i personalens förhållningssätt till varandra genom deras frågor till varandra på kvällarna. De ställer sig inte bara frågan om vad som inte har fungerat väl under kvällen utan om vad som också har fungerat väl, för att fortsätta i samma anda och fortsätta göra sådant som fungerar.

Det faktum att de systematiskt varje kväll följer vissa indikatorer och har det uppe för diskussion, visar på ett medvetet förhållningssätt med en tydlig riktning. Det faktum att ungdomarna vittnar om att personalen är trygga vuxna som lyssnar visar också på ett främjande och förebyggande arbete, där tillgängligheten gentemot ungdomarna är central. Det genuina intresset för ungdomarna visas både i att det alltid finns någon att prata med, någon som lyssnar och någon som man kan göra något med om man inte hittar någon kompis.

Referenser

- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Erasmus+ & Europe goes local (2020). *Chartern -Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet*. European Commission.
- Forkby, T., Johansson, H., & Liljeholm Hansson, S. (2008). *Främjande pedagogik i ungdomsarbete - Perspektiv och läroprocesser*. Stockholm: Libris.
- Hansson, A. (2018). *Salutogent ledarskap för hälsans framgång*. Göteborg: Gothia.
- Kunskapscentrum för ungdomsarbete. (2016) *Främjande ungdomsarbete - ett verktyg för dig som arbetar i ungdomsinriktad öppen verksamhet*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.
- Morgan, D. L. (1996). Focus Groups, *Annual Review of Sociology*. 22(1):129-152.
- Nilsson Lundmark, E. & Nilsson, I. (2022). *Utanförskap och unga - En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.
- Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
- Sjögren, J. & Helgstrand, L. (2022). *Omställningen till nära vård ur socialtjänstens perspektiv. En kunskapssammanställning*. FoU-rapport 87. Linköping: FoU-centrum för vård, omsorg och socialt arbete.
- Svensson, L., Brulin, G. & Ellström, P-E. (2002). Innovations- och läroprocesser i den nya ekonomin. I Svensson, L., Brulin, G., Ellström, P-E. & Widergren, Ö. (red.). *Interaktiv forskning – för utveckling av teori och praktik*. Rapport nr. 3. Stockholm: Arbetslivsinstitutet.
- Sveriges kultur- och fritidsförening (2023). *Tillsammans med unga - en utvecklad öppen fritidsverksamhet för ungdomar*. Stockholm: SFK.
- Ungdomsstyrelsen (2008). *Mötesplatser för unga - aktörerna, vägvalen och politiken*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Bilaga 1

Informationsbrev till ungdomar och deras anhöriga

Intervju för uppföljning av Åtvidabergs ungdomsverksamhet 1357

Bakgrund och syfte

FoU-centrum i Linköping har fått uppdraget att göra en uppföljning av verksamheten 1357 i Åtvidabergs kommun. Syftet med detta är att belysa hur 1357 fungerar och om den kan göras ännu bättre. Syftet är också att kunna sprida det som är bra med 1357 till andra kommuner.

FoU-centrum är ett kommunövergripande forsknings- och utvecklingscentrum i Östergötland. Vi på FoU-centrum jobbar med att stödja utveckling av socialtjänsten, stöd till familjer, barn och ungdomar samt äldreomsorgen på olika sätt.

Det är därför som du har blivit tillfrågad om att vara med i en intervju om hur du uppfattar 1357, vad som är bra och dåligt och hur du tycker att 1357 kan bli ännu bättre.

Hur går uppföljningen till?

Vi som jobbar på FoU-centrum kommer att träffa och intervjua barn och ungdomar som kommer till 1357. Vi ska också träffa och intervjua personal på 1357 och andra som på olika sätt har med 1357 att göra.

Intervjuerna beräknas ta 30 - 45 minuter och kommer att ske digitalt för att spara på allas dyrbara tid. För att kunna bearbeta och analysera det som sägs önskar vi möjlighet att spela in intervjuerna. Intervjumaterialet kommer sedan att sammanställas och redovisas i muntlig och skriftlig rapportering av FoU Centrums uppdrag. I intervjuer av det här slaget gäller följande etiska huvudkrav:

Informationskravet	Informationen ska användas till uppföljningsarbetet gällande verksamheten 1357 samt för att kunna sprida resultaten till alla kommuner inom FoU Östergötland.
Samtyckeskravet	Deltagande i datainsamlingen är frivilligt och man kan när som helst avbryta sin medverkan.
Konfidentialitetskravet	All information behandlas konfidentiellt och redovisas på så sätt att ingen enskild person kan identifieras.
Nyttjandekravet	Den information som samlas in ska enbart användas för att belysa uppföljningsrapporten av verksamheten 1357 enligt ovan och inte användas i något annat sammanhang.

Om du har några ytterligare frågor kring intervjun, eller något annat som rör FoU-centrums uppdrag - hör gärna av dig.

Deborah Gestrin

Medforskare, FoU Centrum

deborah.gestrin@linkoping.se

Johanna Palmstierna

Verksamhetsutvecklare, FoU Centrum

johanna.palmstierna@linkoping.se

Bilaga 2

Intervjuguide vid fokusgruppintervjuer

Intervjuguide: ungdomar 1357

Inledning:

- Presentation och FoU och uppföljningsuppdraget gällande 1357.

Vi ska samla in information för att göra en utvärdering av 1357s verksamhet, arbetssätt för att se vad som fungerar och vad som inte gör det. Är det en verksamhet som kan spridas till andra kommuner osv.

Därför är vi nyfiken på att höra vad ni som tagit del av 1357 har att säga.

Information om hur intervjun kommer att gå till:

Intervjun tar ca 60 minuter, men vi anpassar tiden efter hur mycket ni vill berätta. Det är en gruppintervju så det är era samtal och reflektioner som kommer att vara i centrum. Vi spelar in på telefonen, för att ha stöd för minnet. Efter intervjun kommer vi skriva ner de tankar som era samtal leder till. Inga namn kommer att skrivas upp och inspelningen kommer att raderas när texten är klar. Känns det okej?

Ni behöver inte svara på frågorna om ni inte vill och skulle ni vilja avbryta intervjun är det bara att säga till. Du behöver inte ge någon anledning i såna fall.

- Är det något ni undrar över innan vi börjar med frågorna?

- Då startar jag inspelningen nu, är det ok?

Tema ett: Hur funkar 1357?

Varför valde ni att komma till 1357?

Anser ni att 1357 passar det för alla ungdomar?

Vilka är det som inte kommer till 1357?

Hur hörde ni talas om 1357?

Hur var din upplevelse vid första kontakten?

Hur är din upplevelse idag?

Vad kan man göra på 1357?

Hur mycket kan ni själva påverka vad som ska göras?

Tema två: Kan 1357 göra skillnad?

Vad har 1357 och dess aktiviteter betytt för er?

Vad är det bästa med 1357?

Om ni har testat andra aktiviteter riktade mot ungdomar, hur skiljer sig dessa aktiviteter från 1357 aktiviteter?

Tema tre: Hur kan 1357 vidareutvecklas och/eller påverka andra verksamheter?

Vad skulle ni vilja ändra på när det kommer till 1357?

Vad är era tankar om 1357 skulle passa i andra kommuner eller andra platser.

Övriga frågor:

Är det något annat du skulle vilja berätta om som vi inte har frågat om?

Vill du tillägga något?

Intervjuguide fritidsledarna:

1. Hur skulle ni beskriva motiven/syfte för satsningen på verksamheten 1357?
2. Hur skulle ni beskriva verksamhetens förutsättningar vad gäller uppdrag, verksamhetsmål, organisering och resurser?
3. Hur skulle du beskriva ert arbetssätt? Kan du beskriva ett ärende eller en dag på jobbet? Vad är den största skillnaden?
4. Vad har förvånat/övertillräskat dig i det här jobbet? Vad är den största skillnaden/mest annorlunda/mest nytt med att jobba här mot var du har varit tidigare?
5. När har jobbet varit svårt?
6. Hur kan verksamheten utvecklas ytterligare?
7. Vilka förväntningar har ni på resultat och effekter av verksamheten för deltagande ungdomar, för samhället samt för andra samverkande/partner?

Bilaga 3

Intervjuguide vid individuella intervjuer

Intervjuguide: tjänstepersoner, politiker

1. Hur skulle ni beskriva motiven/syftet för satsningen på verksamheten 1357?
2. Hur skulle ni beskriva verksamhetens förutsättningar vad gäller uppdrag, verksamhetsmål, organisering och resurser?
3. Hur skulle ni vilja beskriva de metoder och arbetssätt som ska användas på 1357?
4. Vilka är de viktigaste komponenterna i arbetet på 1357?
5. Vad krävs för att verksamheten ska bli hållbar över tid?
6. Hur kan verksamheten utvecklas?
7. Är det något ni vill tillägga?

Intervjuguide: polis, skola och socialtjänsten

1. Hur skulle ni beskriva motiven/syftet för satsningen på verksamheten 1357?
2. Hur skulle ni beskriva verksamhetens förutsättningar vad gäller uppdrag, verksamhetsmål, organisering och resurser?
3. Hur skulle ni vilja beskriva de metoder och arbetssätt som ska användas på 1357?
4. Vilka är de viktigaste komponenterna i arbetet på 1357?
5. Vad krävs för att verksamheten ska bli hållbar över tid?
6. Hur kan verksamheten utvecklas?
7. Är det något ni vill tillägga?

Bilaga 4 Metodreflektioner

I designen av en studie finns det olika sätt att uppnå kvalitet och trovärdighet. Detta gäller hur man väljer fokus och avgränsningar, vilket kan göras genom att utgå från tidigare forskning och väl definierade centrala begrepp, hur man designar datainsamling och urval av respondenter samt hur man väljer att analysera och redovisa det man kommer fram till. I föreliggande uppföljning har vi arbetat för att uppnå god kvalitet genom att utgå från en teoretisk ram med några centrala begrepp, detta för att stärka begrepps- och innehållsvaliditet i studien, vidare genom att tillämpa en design med olika datainsamlingsmetoder och olika respondentgrupper, vilket brukar benämnas för triangulering (Bryman, 2011; Patel & Davidson, 2019). Sammantaget innebär detta att verksamheten 1357 och dess förutsättningar kan beskrivas och belysas ur olika perspektiv och vinklar och mot en teoretisk ram.

Genom att utgå från tidigare forskning och centrala begrepp om det studerade fenomenet kan begrepps- och innehållsvaliditet stärkas. I föreliggande undersökning är det de centrala begreppen: delaktighet, främjande respektive förebyggande faktorer, känsla av sammanhang (KASAM), samt fritidsledarens roll. I uppföljningen har en kombination av flera olika datainsamlingar och datainsamlingsmetoder tillämpats, vilket brukar kallas triangulering. Syftet med detta är att kunna belysa verksamheten 1357 ur olika synvinklar och att på detta sätt kunna teckna en fylligare och mera mångfacetterad bild. Trianguleringen innebär att kombinera statistiskt material och de enkäter som 1357 själva samlat in med enskilda intervjuer och fokusgruppsintervjuer, med ett urval av olika respondentgrupper. Detta innebär också en kombination av kvantitativ och kvalitativ information. Genom att i den slutliga analysen återknyta till de centrala begreppen kan en god inre logik i studien och ”röd tråd” uppnås (se kapitel 2 samt avsnitt 7.6). Analysen av insamlat material har sedan genomförts i två steg. Det första i form av separata sammanställningar och analyser av de olika datainsamlingarna baserade på olika respondentgrupper; kvantitativt av statistiskt underlag från 1357:s egna uppföljningar och kvalitativt av genomförda gruppintervjuer och fokusgrupper. Det andra steget innebär sedan en övergripande analys baserat på det första steget och då kopplat till den teoretiska ramen.

En allvarlig omständighet som kan bidra till att färga utfallet är att svarsfrekvensen vid de två enkätundersökningarna endast uppgick till 36 respektive 53 respondenter. Även om svaren uppvisade i stort sett samma mönster och dessutom är konsistenta med övriga resultat i uppföljningen så är urvalet att betrakta som ett tillgänglighetsurval. Det kan givetvis vara så att de ungdomar som svarat kan vara extra motiverade och/eller engagerade och sålunda inte utgör ett representativt urval. Utfallet bör sålunda tolkas med försiktighet och bör inte generaliseras till hela populationen av besökande ungdomar.

I den kvalitativa delen av uppföljningen valdes att fokusera på intervjuer med representanter från gruppen besökare, tidigare besökare, personal, tjänstepersoner och politiker. Här är ambitionen inte i första hand att försöka uppnå underlag som är generaliserbara och täckande, utan snarare information som är rikhaltigare och kan användas för att belysa verksamheten 1357 från olika vinklar. Men det kan givetvis vara så att även de ungdomar som tackat ja till

att delta i fokusgrupperna utgör en ”positiv” grupp och inte helt representerar hela gruppen av besökare. Vad gäller urvalet av personal, politiker och tjänstepersoner så kan dessa i högre grad än ungdomarna betraktas som ”informer” snarare än individer i ett representativt urval. Det är troligare att dessa ”informer” uttalar sig som representanter för sina respektive verksamheter. Men givetvis kan de uppfattningar de ger uttryck för i intervjuerna färgas av bias på olika sätt, vilket vi inte har kontroll över.

Sammantaget innebär detta att både urvalet av ungdomar som besvarat enkäterna och som deltagit i fokusgrupperna kan vara problematiskt och att deras uppfattningar har bias på olika sätt.

Ett sätt att försöka uppnå kvalitet i analysen är att ”bryta” de olika uppfattningar som kommer till uttryck i de olika delarna mot varandra och att teckna ett mera övergripande mönster som beskriver verksamheten 1357. Utfallet ger vid handen att samtliga respondenter uttrycker i stort sett samma positiva uppfattningar om 1357. De skillnader som finns kan logiskt hänföras till de olika positioner som respondenterna innehar i relation till verksamheten. Detta mönster ger stöd för tolkningen att uppföljningen i relativt hög grad lyckats fånga centrala aspekter för hur respondenterna uppfattar verksamheten 1357. Mönstret av svar går också att tolka på ett tydligt sätt i relation till den teoretiska ramen. Uppfattningen att man i verksamheten 1357 i hög grad lyckats skapa en bra ungdomsverksamhet är sålunda trovärdig.

Hur kan man då som forskare förhålla sig kritisk till detta utfall och ändå kunna bidra med konstruktiv kritik och inte enbart förmedla en (möjligen falsk) positiv bild? Jo, i kopplingen till den fjärde frågeställningen, hur verksamheten 1357 kan utvecklas ytterligare, finns denna möjlighet. Genom att i analysen fokusera inte bara på likheterna i de olika respondentgruppernas svar, utan att i högre grad utgå från skillnader och resonemang om omvärldsfaktorer, utmaningar och förutsättningar. Uppföljningens kanske viktigaste bidrag blir då att rikta blicken framåt och skissera utvecklingsmöjligheter i relation till kontextuella faktorer och det organisatoriska, ekonomiska och politiska kraftfält som verksamheten 1357 befinner sig i. Och i detta sammanhang framkommer såväl skillnader i uppfattningar som olika tankar om i vilken riktning och hur verksamheten kan utvecklas. Uppföljningen kan då bli ett led i ett interaktivt och proaktivt FoU-arbete där forskning och praktik kan samverka på ett konstruktivt sätt.